

Evropská
komise

PANORAMA

Se zaměřením na evropskou regionální a městskou politiku

PODZIM 2020 / č. 74

LOTYŠSKO

Budování mostů k posílení regionálního růstu

INTERREG:
PODPORA
ZELENÝCH
STRATEGIÍ

FINALISTÉ A
VÍTEZOVÉ CENY
REGIOSTARS 2020

Regionální
a městská
politika

PANORAMA

OBSAH

ÚVODNÍK: Elisa Ferreira, evropská komisařka pro politiku soudržnosti a reformy.....	3
ZELENĚJŠÍ KOMUNIKACE: studie Interreg hodnotí ekologizační postupy v EU a podporuje je v budoucích strategiích	4
INTERREG slaví 30: mladí lidé přebírají hlavní slovo v aktuálních i nadcházejících programových plánech	8
INTERREG VOLUNTEER YOUTH: k dnešnímu dni se více než 500 mladých dobrovolníků z celé Evropy zapojilo do podpory územní spolupráce.....	10
TŘICET ZPŮSOBŮ, JAK OSLAVOVAT: Estonsko a Lotyšsko se účastní výzvy, která se točí kolem čísla 30	12
VÝZNAMNÝ PRŮZKUM TÝKAJÍCÍ SE PŘESHraniční SPOLUPRÁCE: odhaluje dosavadní vývoj u širokého spektra témat.....	13
EUSAIR: spojení znalostí a inovací k řešení společných výzev spojených se správou a vedením jadransko-jónského regionu.....	15
FINANČNÍ NÁSTROJE: na podporu hospodářského růstu EU po pandemii COVID-19 přizpůsobila Evropská komise právní předpisy a usnadnila financování	17
LOTYŠSKO: má dobře nakročeno ke znalostní ekonomice a rychlejšímu růstu a skvěle využívá financování EU	19
DATA POINT: špatná kvalita ovzduší v evropských městech způsobuje každý rok více předčasných úmrtí než dopravní nehody	29
MAPY: možnosti dopravy a infrastruktura pro elektrická vozidla přispívající ke snížení emisí skleníkových plynů v evropských městech	31
REGIOSTARS: finalisté a výherci ve středu pozornosti na 18. Evropském týdnu regionů a měst 2020, který se slavil v Bruselu a virtuálně po celé Evropě.....	33
JAK TO VIDÍTE VY: studie provedená organizací CESER doporučuje propojení mobility se vzděláváním a zaměstnaností při euroregionální spolupráci	39
PROJEKTY: profily úspěšných projektů z Itálie a Chorvatska, ostrova Réunion, Finska, Kypru a řeckých ostrovů.....	40

4

8

15

17

19

40

ÚVODNÍK

Soudržnost v praxi: jak obnovit naše společnosti a ekonomiky

Vážení čtenáři, vítejte v prvním digitálním vydání časopisu *Panorama*. Jak jsme slíbili, tak konáme – při našich snahách přinášet vám ty nejlepší příběhy z praxe politiky soudržnosti jsme nyní zelenější. Momentálně se ocitáme na další křižovatce pro Evropu, a proto je poměrně příhodné, že dnes čtete první udržitelné vydání tohoto časopisu, které značí přechod od starého k novému.

Nyní se musíme uzdravit z hluboké zdravotní a ekonomické krize, která nás všechny tak tvrdě zasáhla, a postarat se úplnou obnovu. Nemůžeme se však neustále spoléhat na stejný model – teď nadešla chvíle k renovaci a rekonstrukci, při kterých můžeme položit lepší základy. Před sebou máme také programové období 2021–2027, které se musí zaměřit na zelené, digitální a odolné hospodářství katalyzované politikou soudržnosti.

Evropská komise předložila komplexní rámec použitelných nástrojů: Balíčky CRII a CRII+ určené k řešení nouzových událostí spojených se současnou krizí, REACT-EU, což je flexibilní nástroj k zajištění obnovy, a opatření pro obnovu, která podporují potřebné strukturální reformy a naše hlavní programy soudržnosti pro dlouhodobější rozvoj.

I když mě těší rychlý pokrok v naší práci se spolutvůrci právních předpisů na přijetí nástroje REACT-EU, musím říci, že při jeho zavádění čelíme značným výzvám.

Spolu se členskými státy a místními zúčastněnými stranami musíme zajistit, aby zdroje poskytované všemi těmito nástroji byly investovány do silného a aktuálního souboru projektů, které budou v praxi opravdu fungovat. To znamená, že programy je nutné vypracovávat rychle a efektivně. Za několik let musíme být schopni ukázat občanům, že jsme jejich peníze využili moudře.

Musíme investovat do projektů, které nefungují jen jako jakési tlumicí polštáře, ale které budou přinášet dlouhodobé ovoce – jde o investiční politiku, nikoli o politiku spotřeby.

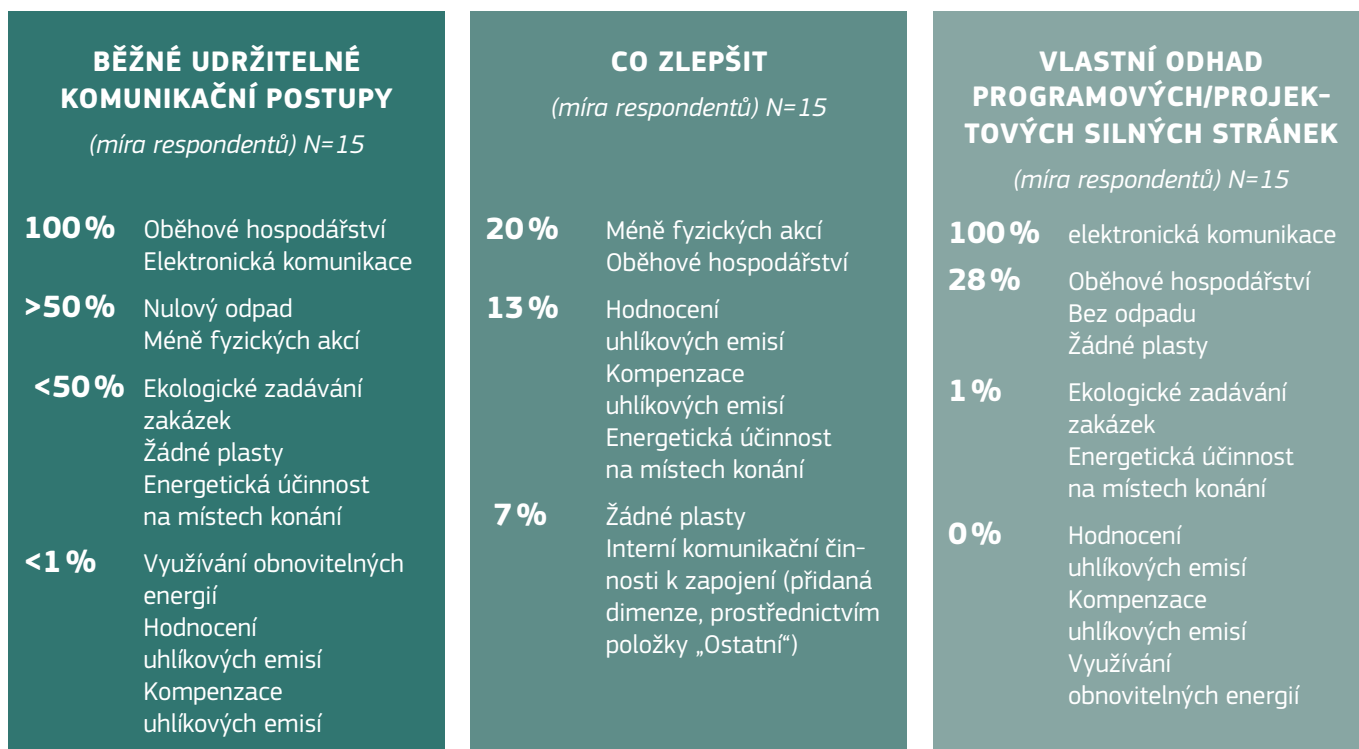
Zadruhé, tato kombinace nástrojů musí odpovídat řádným a uceleným dlouhodobým evropským i národním strategiím. Nejenže potřebujeme rozumné a dlouhodobé investice, ale tyto investice musí být zároveň v souladu s našimi společnými prioritami na strategické úrovni, přičemž je třeba zohlednit různé potřeby a výchozí body jednotlivých členských států.

Bohužel neexistuje žádné univerzální řešení problémů a čeká nás spousta tvrdé práce – Komisi, spolutvůrce právních předpisů, členské státy, řídicí orgány, regionální a místní partnery i občany. Musíme obnovit klimaticky neutrální, konkurenceschopnou a inkluzivní Evropu a já věřím, že máme výbornou šanci k úspěchu – za předpokladu, že budeme spolupracovat. ■

Elisa Ferreira

Evropská komisařka pro politiku soudržnosti a reformy

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ PRŮZKUMU

Ve výše uvedeném shrnutí se můžete podívat na aktuální postupy.

Postupy řízení v programech a projektech

Spiše než jednoduše omezit udržitelnou komunikaci jen na konkrétní program je mnohem smysluplnější zavádění systematického přístupu řízení, který zahrnuje program i jeho financované projekty. Interreg program Alpine Space vypracoval kompletní

pokyny k ekologizaci jeho spolufinancovaných projektů. Členové týmu společného sekretariátu interně podepsali „Prohlášení o závazku ke snížení uhlíkové stopy při svých profesionálních aktivitách“. V prohlášení o poslání programu partnerské státy dále vyjádřily své přání v podobě ekologičtějšího programu.

Zajímavým příkladem společného úsilí na pěti projektech je program Interreg V-A Itálie – Slovinsko. V roce 2019 program přidělil další finanční prostředky na projekty částečně financované v rámci prioritní osy 2 „Spolupráce při provádění nízkouhlíkových strategií a akčních plánů“. Tyto projekty i nadále používají metodu „kapitalizace a komunikace“, přičemž naplánovaly několik komunikačních aktivit tak, jako by šlo o jediný projekt.

Online akce umožňují vyšší účinnost

Online akce jsou jedním z nejúčinnějších způsobů, jak snížit uhlíkovou stopu, zvláště když za normálních okolností programy a projekty každoročně pořádají tisíce hromadných akcí.

Během uplynulých let vytvořil program Interreg Europe téměř 100 hodin obsahu určeného na online akce zaměřené na tvůrce regionální politiky. A aby tyto online akce byly pro účastníky zajímavé a užitečné, vyzkoušeli a použili nejrůznější technologie, formy a formáty. ➤

Programový tým začal s realizací online akcí. Členům týmu se dostalo školení a jejich úsilí již brzo začalo přinášet své ovoce, což je vidět například z toho, že se na virtuálních akcích schází více účastníků než na těch běžných.

Uhlíková kompenzace je možná

Ačkoli se kompenzace uhlíkové stopy může zdát složitá, dva projekty prokázaly, že je to proveditelné.

Projekt BalkanROAD, financovaný z programu Interreg Balkan Mediterranean, uspořádal konferenci o nulových uhlíkových emisích: „OpenEARTH 2020 – Konference o přizpůsobení se změně klimatu a zmírňování jejího dopadu“. Všichni účastníci poskytli informace o svém způsobu cestování a ubytování, což umožnilo odhadnout celkovou uhlíkovou stopu konference. Výpočty byly provedeny podle pokynů IPCC (International Panel for Climate Change) a byly uvedeny na plakátu.

Ke kompenzaci 17,2 tuny oxidu uhličitého, který byl ve spojení s konferencí vyprodukován, byly poté vysázeny duby. Jejich počet byl odhadnut na základě předpokládaného množství CO₂, které duby za svůj život zrecyklují.

Další příklad pochází ze 22 projektů udržitelného cestovního ruchu financovaných programem Interreg MED. Připravený kongres plně uplatnil principy oběhového hospodářství a kompenzoval část ze 78 tun CO₂, který byl ve spojení s touto akcí vyprodukován. Účastníci také hlasovali pro jeden z několika projektů, který se poté stal příjemcem kompenzačních příspěvků.

Ekologické zadávání zakázek: zapojení dodavatelé

Jednou z klíčových oblastí zavádění systematických ekologických postupů je zelené zadávání zakázek. Během konference se 400 účastníky šel program Interreg pro region Baltského moře nad rámec objednávky standardních ekologických cateringových balíčků.

Jelikož se obvykle jedná o „biopotraviny“, ale přitom se neberou v úvahu aspekty, jako je místní a sezónní produkce, program změnil způsob zadávání zakázek a rozdělil catering na menší části (denní a večerní). Díky tomu se mohly o zakázky ucházet i menší společnosti s místními dodavateli. Kromě toho byl každý uchazeč o zakázku pozván na pohovor, kde byl hodnocen jeho/její přístup k udržitelnému cateringu.

Další příklad zapojení dodavatelů pochází z programu Interreg v Jižním Pobaltí: Dodavatelé USB disků byli požádáni, aby k balení svých produktů nepoužívali jednorázové plastové obaly.

Zamezování plýtvání potravinami z cateringu

Podle webových stránek Europa se v Evropě každoročně vyplývá 20% potravin produkovaných k lidské spotřebě (neboli 88 milionů tun). Povědomí o plýtvání potravinami zůstává velmi nízké, a proto se projekt STREFOWA, financovaný v rámci programu Interreg ve střední Evropě, rozhodl ve středoevropských regionech propagovat omezení plýtvání potravinami.

Tento projekt komunikuje své poslání vlastním příkladem. Kromě tomu, že na všech svých akcích společnost STREFOWA využívá catering s nulovým odpadem, zorganizovala také v Rakousku, Itálii, Maďarsku, Polsku a v České republice pět hackatonů v oblasti potravinového odpadu, jejichž cílem bylo zvýšit povědomí, a to i mezi místními komunitami, o hledání online řešení k podpoře snižování množství potravinového odpadu ve střední Evropě.

Zapojte se do oběhového hospodářství na den evropské spolupráce

Program Interreg Estonsko – Lotyšsko se řídí pokyny pro zelené akce, které vznikly v rámci jejich projektu „Zelené veřejné akce“. Ty v rámci Dne evropské spolupráce v letech 2017, 2018 a 2019 měly příležitost zvýšit povědomí o těchto pokynech a uvést je do praxe. Zaměřily se například na třídění odpadu, používání místních produktů a vody z vodovodu a výrobu dárek z recyklovaných a/nebo udržitelných materiálů.

Ekologičtější komunikační postupy byly také zavedeny během tří oslav Dne evropské spolupráce 2019 ve městech Pskov, Salaspils a Petrohrad, které pořádal přeshraniční program Lotyšsko – Rusko. Akce spojené s životním prostředím byly doplněny opakovaně použitelnými dárky, suvenýry, jmenovkami, stuhami, pery a dalšími kancelářskými potřebami.

Všechny tyto postupy ukazují, že programy i projekty jsou ochotné posunovat se kupředu. Připravuje se také několik iniciativ, jejichž cílem je připravit spolehlivý soubor pokynů, který by programům a projektům usnadňoval informovanější rozhodnutí. ■

Oslavy 30. výročí programu Interreg se zaměřují na mladé

Zatímco program Interreg slaví své 30. výročí a připravuje se na příští programové období, snaží se zároveň zapojit další generaci a zjistit, jak by se mohla podílet na zlepšování územní spolupráce po celé Evropě.

Program Interreg, který je středobodem evropského projektu, podporoval během posledních 30 let spolupráci mezi regiony odstraňováním překážek a prosazováním společných akcí ke sblížení občanů.

Oslavy výročí Interreg se zaměřily na tři samostatná, ale propojená témata: „Všichni máme sousedy“, „Mladí“ a „Zelená a klimaticky neutrální Evropa“.

V roce 2018 mladí lidé ve věku 15 až 29 let tvořili 17% populace EU. Bez ohledu na pohlaví, ekonomickou situaci, sociální původ nebo věk všichni mladí lidé čelí stejným výzvám, jako jsou slabé trhy práce a nedostatek příležitostí ke vzdělávání a odborné přípravě.

Podobně mladí lidé nejsou imunní vůči krizím, jako je globální oteplování, nejistota a nedůvěra ve veřejné instituce. Co mají ale společného, je touha po lepší budoucnosti. EU jako celek jim nabízí obrovské příležitosti, zejména pro rostoucí počet lidí, kteří se odváží vyjít za prací nebo zábavou přes hranice.

Pozitivní kroky

Interreg pomáhá občanům EU s dojížděním z jednoho členského státu do druhého, s nalezením práce v evropských příhraničních regionech i mimo EU nebo s přístupem k veřejným službám, které jsou nejbližší jejich domovům. Zásadním faktorem v posilování role EU jakožto ekonomiky založené na znalostech je umožnění mobility mladých lidí.

To podporuje sítě a aktivity, které pomáhají mladým podnikatelům rozvíjet jejich dovednosti, a tím odhalují jejich nevyužitý potenciál. A díky tomu můžeme vytvářet prostředí, ve kterém budou mladí lidé schopni své inovativní nápady převést do praxe. Program Interreg vzdělává mladé lidi v Unii i mimo ni, aby si byli vědomi vlivů globálního oteplování a přizpůsobili své návyky tak, aby odpovídaly udržitelnějšímu způsobu života. Zakládání společných veřejných služeb, ke kterým budou mít mladí lidé snadný přístup, buduje důvěru napříč hranicemi. Projekty **IEER** a **Eur. Friends**, první z programu Interreg Europe a druhý z programu regionu Máza-Rýn, některé z těchto rysů ilustrují.

“ *Interreg zajišťuje zapojení občanů a mladých lidí do budování našeho kontinentu.* ”

Správná rovnováha

Rok 2020 je pro Interreg klíčový. Zatímco oslavujeme naše úspěchy za posledních 30 let, zároveň se ocitáme v zásadním bodě, během kterého se připravujeme na nové programové období. Interreg je otevřen novým a inovativním nápadům mladých lidí z celé Unie. S ohledem na to Evropská komise provedla cílené průzkumy a online skupinové diskuse s mládeží související se světem evropské územní spolupráce (tj. EU a její sousední země).

Výsledky těchto výměn tvoří základ „Manifestu mladých lidí pro lepší územní spolupráci v Evropě“, který byl představen Elise Ferreirové, komisařce EU pro politiku soudržnosti a reformy, a německému předsednictví v Radě EU na výroční konferenci Interreg v Bruselu dne 15. října.

Elisa Ferreirová na tento manifest reagovala následovně: „Interreg zajišťuje zapojení občanů a mladých lidí do budování našeho kontinentu. Nejenže k utváření budoucnosti politika spolupráce potřebuje hlas občanské společnosti, ale Interreg bude i nadále podporovat projekty, které umožní další generaci žít na kontinentu plném příležitostí, a to prostřednictvím podpory zaměstnanosti, univerzitních výměn a rovného přístupu ke kvalitním službám přes hranice.“

Tento manifest, který je dostupný na [webových stránkách GŘ REGIO](#), vyjadřuje názory mladých lidí na Interreg a zejména na to, jak jej uvést do souladu s jejich očekáváními. Je určena především tvůrcům politik na evropské, národní, regionální a místní úrovni a zároveň i řídicím orgánům programu Interreg a příjemcům projektů, organizacím zajímajícím se o soudržnost EU – a zejména o Interreg – tvorbu politiky, mládež, zapojení občanů a demokratickou účast. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://europa.eu/!yB96wx>

«Interreg Volunteer Youth»

IVY vítá více než 500 mladých dobrovolníků do územní spolupráce

Od zahájení svého působení v březnu 2017 se do iniciativy Interreg Volunteer Youth (IVY) zapojilo více než 500 dobrovolníků. Stovky mladých lidí po celé Evropě podporují programy a projekty Interreg a zajišťují tak lepší jeho viditelnost při územní spolupráci v EU a v jejích sousedních zemích.

Zároveň iniciativa IVY poskytla mnoha mladým lidem příležitost lépe poznat a porozumět cílům a výzvám tohoto evropského projektu. Podporována je Generálním ředitelstvím pro regionální a městskou politiku Evropské komise a v rámci Evropského fondu solidarity ji řídí Sdružení evropských příhraničních regionů (AEBR).

Při práci pro IVY dobrovolníci podporují a propagují konkrétní úspěchy programů a projektů Interreg, ve kterých hostovali, a podávají o nich zprávy.

Myrto Vergou, která se v rámci programu Interreg Řecko – Bulharsko přihlásila jako dobrovolnice do projektu „Vylepšení environmentálního managementu pomocí malých a středních podniků vedených mladými lidmi“, říká: „Dozvěděla jsem se hodně o meziregionálních vztazích Řecka a Bulharska, o našich společných zájmech a o tom, jak si můžeme navzájem

pomáhat. Teď mám jasnou představu o našich silných i slabých stránkách a doufám, že prostřednictvím své práce o tom budu moci informovat [...] i ostatní.“

K dnešnímu dni se dobrovolníci zapojili do 41 programů a 165 projektů Interreg, což zdůrazňuje významný vliv, který iniciativa IVY má. V roce 2021 bude iniciativa IVY pokračovat ve své práci, aby mladým lidem umožnila účastnit se evropské územní spolupráce a podílet se na projektech podporujících solidaritu a spolupráci.

Myrto Vergouová má jasnou představu o tom, jak z meziregionálních vztahů výtěžit to nejlepší.

IVY v akci

Od roku 2019 mají dobrovolníci Interreg také příležitost organizovat akce jménem GŘ REGIO za účelem zvýšení povědomí o politice soudržnosti – to jsou tzv. činnosti zaměřené na zapojení občanů (CEA). Dobrovolníci dosud uspořádali 23 takových akcí, při kterých zorganizovali pro občany různé aktivity a zapojili i místní komunitu s cílem informovat občany o mnoha výhodách evropské regionální politiky.

Mezi CEA zorganizované v roce 2019 patřil sběr odpadu v Pyrenejích, sportovní soutěže ve městě Naujoji Akmenė v Litvě, kanoistika po řece Venta v Lotyšsku a Litvě, kakaový workshop na ostrově Guadeloupe, turistika v německém pralese Grumsin a workshop pro mládež ve Slovinsku. Milovníci přírody, sportovní nadšenci, děti i milovníci čokolády – ti všichni se mohli něco dozvědět o politice soudržnosti a zároveň si užít své oblíbené aktivity.

Solidarita napříč hranicemi

Příchod pandemie COVID-19 s následným uzavřením hranic a v některých zemích i úplným zablokováním hranic iniciativu IVY do značné míry ovlivnil. V reakci na tuto situaci umožnily GŘ REGIO a AEER pro již zapojené dobrovolníky práci na dálku a ve chvíli, kdy většina zemí zavedla přísná opatření k omezení šíření infekce, pozastavily zapojení dobrovolníků, kteří se k práci teprve chystali.

Hostitelské organizace a dobrovolníci se však během tohoto období hladce zkoordinovali a pokračovali ve spolupráci až do období mobility, které začalo, jakmile bylo znovu bezpečné cestovat v rámci EU.

Na oslavu úlohy mladých lidí v územní spolupráci zapojila Evropská komise dobrovolníky IVY do mnoha akcí věnovaných 30. výročí Interreg, přičemž zúročila jejich zkušenosti s poznáváním přání a očekávání mladých Evropanů ohledně budoucnosti územní spolupráce.

S ohledem na to zahájilo GŘ REGIO průzkum, jehož cílem bylo shromáždit nápady mladých na to, jak v budoucnu Interreg vylepšit, a jeho výsledky zahrnul do manifestu, který byl na výročním zasedání Interreg představen komisařce Elise Ferreirové.

Díky tomuto mimořádnému úsilí, umožněnému dlouhodobým a úspěšným zapojením mladých lidí do programu Interreg, vysílá Evropská komise prostřednictvím iniciativy IVY důležitou zprávu pro další generaci: solidarita je jádrem EU a pokud chceme naši budoucnost společně budovat, musíme si této hodnoty vážit a sdílet ji. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://www.interregyouth.com/>

Oslava 30. výročí programu Interreg podél hranice mezi Estonskem a Lotyšskem

V roce 2008 byl programem Interreg Estonsko – Lotyšsko podpořen první projekt spolupráce mezi Estonskem a Lotyšskem. Od té doby se na budování skvělých partnerství a přeshraniční sousedské spolupráce podílelo 119 úspěšných projektů.

Spolupráce se zaměřovala na rozvoj podnikání a vývoj produktů malými a středními podniky v oblasti IT, potravinářství, dřevařství, farmacie, vesmírném výzkumu a v dalších odvětvích. Při zvyšování mobility pracovních sil, propagaci povědomí o životním prostředí, cestovním ruchu založeném na místním kulturním dědictví a provozu malých jachtařských přístavů se spojily desítky státních a obecních institucí, podniků a nevládních organizací.

Během oslav 30 let programu Interreg v Estonsku a Lotyšsku v roce 2020 jsme se zaměřili na sousedy, ekologická témata a zapojení mládeže – to vše začleněné do několika společných aktivit odrážejících číslo 30 jako výzvu!

Už jste zkusili odpovědět na **30 otázek** ohledně programu Interreg a o Estonsku a Lotyšsku? Věděli jste, že webové stránky keep.eu obsahují nejuplněnější informace o všech projektech Interreg? V září 2020 mohli správně odpovědi na online kvíz „In the Celebration of Interreg 30“ poskytnout pouze ti nejzkušenější projektoví manažeři a nadšení fanoušci těchto programů.

30 km pro Interreg 30. Už jste někdy něco oslavili na 30 kilometrů dlouhé túře? V září skupina padesáti občanů Estonska a Lotyšska, z nichž velká část byli mladí lidé, oslavila spolupráci a přírodu procházkou po východní straně města Cēsis v národním parku Gauja v Lotyšsku po speciální trase zmapované k výročí Interreg 30.

Třicet stromů pro Interreg 30. Už jste někdy oslavili výročí programu Interreg a Den evropské spolupráce na estonsko-lotyšské hranici? Přesně to udělali dne 19. září estonsko-lotyšští realizátoři programu, když nově vybudované společné pracoviště EU dvojměsta Valga-Valka ozelenili výsadbou třiceti stromů. ■

Průzkum ukazuje aktuální názory na evropskou přeshraniční spolupráci

Rozsáhlý průzkum na téma přeshraniční spolupráce zveřejněný Evropskou komisí poukazuje na větší interakci a vyšší úroveň důvěry mezi příhraničními komunitami.

Most Öresund mezi Dánskem a Švédskem.

Poznatky z významného průzkumu na téma přeshraniční spolupráce, který jménem Evropské komise provedla společnost Gallup International v období od února do dubna 2020, oznámila evropská komisařka Ferreiraová dne 15. října.

Tento průzkum se zaměřil na spolupráci mezi sousedními příhraničními regiony NUTS III v nejméně dvou různých členských státech EU a/nebo v některých zemích mimo EU. Prováděl se v příhraničních regionech spadajících do programů přeshraniční spolupráce (CBC) Interreg 27 členských států EU, Andorry, Lichtenštejska, Spojeného království, Norska a Švýcarska.

Šlo o následný průzkum navazující na jeho první verzi, která byla provedena v roce 2015. Průzkum se zabýval stejnou škálou témat a to: povědomí o programech CBC, přeshraniční mobilita, postoje k občanům ze sousedních zemí (přeshraniční zkušenosti) a překážky, kterým CBC v příhraničních regionech čelí.

Povědomí o programech přeshraniční spolupráce

Povědomí o přeshraničních činnostech financovaných regionální politikou EU se od roku 2015 snížilo o 7 procentních bodů (pb). Pouze 24% respondentů, kteří bydlí v příhraničních regionech spadajících do programů Interreg CBC, slyšelo o některé z aktivit přeshraniční spolupráce financovaných EU v jejich oblasti.

Tato úroveň povědomí se mezi 54 programy Interreg pohybuje od 51% (Slovinsko – Maďarsko) až po 11% (Litva – Polsko). To je bezesporu neuspokojivý výsledek, na druhou stranu dává

Evropské komisi podnět, aby v budoucnu ve spolupráci s vnitrostátními a regionálními orgány zapojenými do CBC zvýšila své úsilí ve směru komunikace.

Přeshraniční mobilita

Od roku 2015 se přeshraniční mobilita zvýšila a u občanů žijících v příhraničních regionech EU dosáhla úrovně 56% (+3 pb). Z těchto respondentů žijících v příhraničních regionech EU jich 79% vycestovalo do sousední země alespoň jednou, což je nárůst o 3 pb ve srovnání s předchozím průzkumem. Ze šesti různých důvodů k cestování přes hranice uváděli respondenti jako nejdůležitější důvod cestování za volnočasovými aktivitami včetně turistických návštěv (58%, +14 procent), druhým nejčastějším důvodem byla cesta na nákup zboží nebo služeb (34%, +8 pb).

Každý pátý respondent (22%) cestoval do sousední země za přáteli, zatímco u 16% byla cesta spojena s pracovními nebo obchodními účely a u 15% šlo o návštěvu rodiny. Nejméně pravděpodobným důvodem návštěvy bylo využívání veřejných služeb do partnerské země (10%). Nejvyšší míry mobility byly zjištěny v programech Irsko – Spojené království [PEACE] (81%, +4 pb) a Rakousko – Německo / Bavorsko (76%, +2 pb). Podíl respondentů, kteří navštívili sousední země zahrnuté do programu Interreg CBC probíhajícího v jejich regionu, se od roku 2015 zvýšil, bez ohledu na důvod. Konkrétně se od předchozího průzkumu nejvíce zvýšila míra cestování za volnočasovými aktivitami, včetně cestovního ruchu, (+14 pb), následovaná cestami na nákup zboží nebo služeb (+8 pb).

Postoje k občanům sousedních zemí jsou všeobecně pozitivnější

Pozitivní postoje k občanům sousedních zemí zjištěné v roce 2015 se potvrdily i v roce 2020. Velká většina občanů žijících v příhraničních regionech EU odpověděla, že by jim nevadilo, kdyby měli občana ze země, která spadá do programu Interreg CBC, za souseda (91 %), kolegu (89 %), člena rodiny (88 %) nebo za manažera (82 %). Všechny tyto podíly se od roku 2015 mírně zvýšily, i když výchozí hodnota byla již tak velmi vysoká (zvýšení o 1 nebo 2 pb). Navíc dvě třetiny respondentů (66 %) souhlasilo s tím, že lze důvěřovat většině lidí, přičemž 19 % uvedlo, že rozhodně souhlasí, a 47 % uvedlo, že souhlasí. To představuje mírný nárůst (+5 pb) vyjádřené celkové úrovně důvěry v ostatní lidi oproti předchozímu průzkumu.

Při pohledu na výsledky na programové úrovni lze pozorovat výrazné rozdíly: nejvyšší podíl důvěry společnosti lze pozorovat v programech zahrnujících severské země: Švédsko – Norsko (89 %), Švédsko – Dánsko – Norsko (87 %), CB028 Švédsko – Finsko – Norsko (86 %) a CB032 Švédsko – Finsko – Norsko (84 %). Naopak v následujících programech souhlasila méně než polovina respondentů: Řecko – Kypr, Slovensko – Maďarsko a Slovensko – Česko (všechny 44 %), Řecko – Bulharsko (45 %) a Slovinsko – Maďarsko (48 %).

Překážky při přeshraniční spolupráci

Stejně jako při minulém průzkumu respondenti častěji považují život v příhraničním regionu za příležitost (38 %) než za překážku (3 %). Ze šesti zjišťovaných potenciálních překážek byly v rámci programů i nadále nejčastěji zmiňovány CBC jazykové rozdíly (52 %) a právní a administrativní rozdíly (44 %). Tyto hodnoty se však od předchozího průzkumu snížily, a to o 5 procentních bodů a o 2 procentní body. Za třetí, 41 % respondentů se domnívá, že sociální a ekonomické rozdíly představují problém při spolupráci mezi jejich zemí a partnerskou zemí nebo zeměmi, což je ve srovnání s předchozím průzkumem propad o 5 procentních bodů. Čtvrtým důvodem, který zmiňuje přibližně třetina respondentů (32 %), jsou kulturní rozdíly (stejná míra jako v roce 2015).

A nakonec méně než 3 z 10 respondentů (30 %) se domnívají, že problém pro spolupráci mezi jejich zemí a její partnerskou zemí či zeměmi tkví v dostupnosti (například kvůli geografickým překážkám nebo dopravní infrastruktuře). Tato hodnota se od předchozího průzkumu nezměnila. ■

PŘEKÁŽKY PŘI PŘESHHRANIČNÍ SPOLUPRÁCI

Jazyková bariéra: **52 %**

Právní a administrativní rozdíly: **44 %**

Společenské a ekonomické rozdíly: **41 %**

Kulturní rozdíly: **32 %**

Dostupnost: **30 %**

DALŠÍ INFORMACE

<https://europa.eu/!cW77bW>

Jadransko-jónský region

Příklad pro Evropu i mimo ni

Každoroční rotující předsednictví ve strategii EU pro jadransko-jónský region (EUSAIR) dává každé z devíti zúčastněných zemí příležitost řídit priority a vést cestu vpřed. Dne 1. června 2020 převzalo Slovinsko z rukou Srbska předsednictví s cílem úspěšně začlenit stěžejní projekty EUSAIR a zároveň celou strategii ekologizovat a s její pomocí vytvářet udržitelný, konkurenceschopný a sociálně inkluzivní hospodářský makroregion.

Od 1. června 2020 do 31. května 2021 bude strategií EU pro jadransko-jónský region (EUSAIR) předsedat Slovinsko. Velmi mě těší vědomí, že během posledních několika let se našim kolegům podařilo společně s partnery z různých institucí v celém regionu navázat opravdu příkladné partnerství, které značně usnadňuje budování důvěry v tuto fascinující část Evropy.

Dnes je zachování této důvěry naprosto zásadní. Přestože jsme všichni během pandemie COVID-19 dost vytrpěli, dostalo se nám zároveň velmi důležité lekce – že vyhrát můžeme pouze díky spolupráci.

Úspěšně jsme zahájili správní radu, která přijala stěžejní projekty EUSAIR na období 2021–2027. Je velmi důležité, aby se všechny zúčastněné strany společně dohodly na makroregionálních pri-

oritách, které budou zakotveny v následujících programových dokumentech podporovaných evropskými strukturálními a investičními fondy a strategickým rámcem NPP III.

Tohoto cíle, který byl již dříve stanoven v Katánijské deklaraci z roku 2018, bylo nakonec dosaženo na 12. schůzi správní rady EUSAIR dne 10. června 2020. Po dvou letech intenzivní práce ve správní struktuře EUSAIR a zejména pak ve čtyřech tematických řídicích skupinách byl přijat konečný seznam makroregionálních priorit.

Naši kolegové ze všech zemí EUSAIR spolu s evropskou komisařkou pro soudržnost a reformy Elisou Ferreiraovou a Olivérem Várhelyim, evropským komisařem pro politiku sousedství a jednání o rozšíření, již byli o rozsáhlém seznamu projektů informováni. Společně sjednané makroregionální prioritní akce patří k podnikům, do kterých bychom měli navzdory současné krizi vložit maximální úsilí, aby byla zajištěna politická, hospodářská, právní a finanční konvergence.

Zaměření na Zelenou dohodu

Klíčovým konceptem, který je základem slovinského předsednictví v letech 2020–2021, je „ekologizace EUSAIR“. Zde je souhrn čtyř hlavních důvodů, které Slovinsko k tomuto strategickému rozhodnutí vedly.

Zelená dohoda je jednou z priorit dalšího víceletého finančního rámce EU.

V rámci EUSAIR je Slovinsko spolu s Bosnou a Hercegovinou zodpovědné za koordinaci pilíře kvality životního prostředí.

Jako členský stát EU od roku 2004 Slovinsko vždy věrně podporovalo rozšiřování EU v jihovýchodní Evropě. Pevně věříme, že v tomto procesu jsou normy v oblasti životního prostředí stejně důležité jako normy týkající se hospodářství a demokracie.

A v neposlední řadě zotavení po pandemii COVID-19 na našem kontinentu a po celém světě nemůže být jiné než ekologické. Žijeme v nádherném regionu s krásným pobřežím i vnitrozemím. V těchto dobách jsou solidarita a účinná multilaterální a regionální spolupráce důležitější více než kdy dříve a náš jadransko-jónský region může sloužit jako skutečný příklad pro Evropu i mimo ni.

Za posledních několik měsíců jsme na základě konsensu zúčastněných zemí dokázali identifikovat témata konkrétních návrhů projektů a vytvořit základ k řešení hlavních překážek spojených s budoucností regionu, které se týkají „Modrého růstu“, konektivity, životního prostředí a cestovního ruchu.

Jsme odhodláni využít naše znalosti a inovace, které v našem regionu máme k dispozici. To nás žene kupředu a dává nám směr. Jadransko-jónský region může být odolný jen tehdy, pokud se místní obyvatelé budou cítit silní a vzájemně propojení. ■

Anže Logar

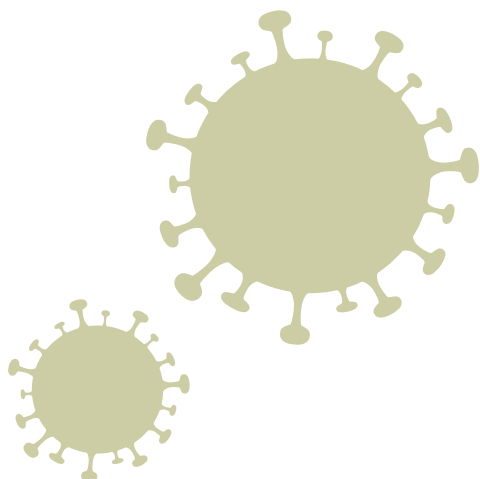
Ministr zahraničních věcí Slovinské republiky

Solné pánve ve slovinském přírodním parku Sečovljské soliny oslavují staletí přetvárající tradici.

Financování malých a středních podniků během digitální a zelené transformace v období po pandemii COVID-19

Procházíme náročným obdobím a před sebou máme nebyvalé zdravotní, sociální a hospodářské výzvy. Malé a střední podniky byly zasaženy obzvláště těžce. Evropská komise společně s členskými státy na tyto nově vznikající potřeby reagovala velmi pružně a přizpůsobila právní předpisy EU, čímž usnadnila financování evropských podniků, které jim může pomoci přežít toto náročné období.

Pokud chceme dosáhnout oživení a udržení silné a inkluzivní ekonomiky, je jasné, že musíme co nejdříve obnovit ekonomický růst. Také je zřejmé, že musíme vytvořit silnější, odolnější a inkluzivnější společnost. Úkolem je připravit na míru šitou finanční a praktickou podporu hospodářského růstu na základě dvojitých cílů zelené a digitální transformace, která by dokázala obnovit konvergenci ve všech zemích EU.

Cílem této podpory je investovat do podniků a pomoci jim tak růst a vytvářet sdílenou hodnotu. Financování EU se snaží podporovat podniky v zapojování se do inovativních řešení společenských výzev, která s sebou zároveň přinášejí zisk a plní jejich obchodní cíle.

Některé podniky se zaměřily na oblasti, které jsou ziskové a zároveň i v nějakém směru dobročinné. Veřejné i soukromé společnosti mohou sloužit potřebám společnosti a přitom zároveň zvýšit své zisky. Obchodní rozhodnutí mají dopad na pracovníky, zákazníky, dodavatele, komunitu i na životní prostředí. Podniky tedy hrají v zelené a digitální transformaci aktivní roli.

Ambice a inovace

V současné krizi potřebují podnikatelé bezpečnostní, finanční a praktickou podporu více než dříve. Současná situace nám také dává příležitost změnit zavedené pořádky, podle kterých

“Kombinace finančních nástrojů a grantů může aktivovat výhody nabízené oběma nástroji, což je řešení, které by se potenciálně mohlo stát velmi účinným mechanismem financování zelené a digitální transformace.”

Katerina Fortun, analytička politiky, GŘ REGIO

podniky fungují. Cílem financování EU je motivovat a podporovat podnikatele k zavádění ambicióznějších změn a inovativních obchodních modelů, které maximalizují zisk a vytvářejí sdílenou hodnotu. A jaký je nejlepší nástroj k dosažení tohoto cíle – půjčky, nebo granty?

Na jedné straně jsou finanční nástroje, jako jsou například půjčky, záruky a vlastní kapitál, příležitostí ke spolupráci veřejného i soukromého sektoru, což otevírá cestu k rychlejšímu využití soukromého kapitálu k efektivním investicím. Finanční požadavky jsou velké a veřejné zadlužení dosáhlo kvůli řešení krize spojené s pandemií COVID-19 rekordních výšek. Veřejných financí nemusí být dostatek. Finanční nástroje fondů EU mohou díky tomu, že sdílí rizika s investory, stimulovat soukromé investice a podpořit tak financování pro podnikatele.

Na druhou stranu malé a střední podniky dostávají tvrdé rány. Granty od EU by mohly v době nejistoty poskytnout nezbytnou podporu k přepracování a provádění nových obchodních modelů.

Když obě tyto strany spojíme, můžeme získat novou příležitost. Kombinace finančních nástrojů a grantů může aktivovat výhody nabízené oběma nástroji, což je řešení, které by se potenciálně mohlo stát velmi účinným mechanismem financování zelené a digitální transformace.

Zajištění hospodářského růstu

Tuto praktickou podporu mohou podnikatelé potřebovat také při úpravách svých obchodních modelů v zájmu vyššího dobra. Role poradenství, pomoci a budování kapacit jsou klíčovými složkami úspěšných finančních nástrojů, které dále zvyšují účinnost a efektivitu financování.

V kombinaci s granty mohou tyto finanční nástroje zajistit přizpůsobenou finanční a praktickou podporu obnovy a růstu na základě dvojitého cíle zelené a digitální transformace. Podniky, které využívají aktuálních potřeb ve společnosti, budou zásadním způsobem přispívat k ekonomice, která přinese obyvatelům určitý užitek a pracovní místa, růst a investice.

Když se nám podaří změnit zavedené pořádky, můžeme vyřešit několik zásadních problémů naší doby najednou. Máme kapacitu, technologii a zdroje k vybudování silné a odolné společnosti – a tím pádem i k vytvoření hospodářského růstu. ■

Lotyšsko na cestě ke znalostní ekonomice a inkluzivnímu růstu

Lotyšsko se nachází v pobaltské oblasti na severu Evropy a je zemí, která se pyšní bohatým kulturním dědictvím a krásnou přírodou. Od jejího vstupu do Evropské unie v roce 2004 se finance z fondů politiky soudržnosti staly klíčovým prvkem jejího hospodářského a sociálního rozvoje.

Lotyšsko, jeden ze tří pobaltských států, se osamostatnilo 18. listopadu 1918. Na severu sousedí s Estonskem, východní hranici sdílí s Ruskem, jihovýchodní s Běloruskem a na jihu sousedí s Litvou. Jeho západní pobřeží omývá Baltské moře a na severu zase Rižský záliv.

V zemi žijí téměř 2 miliony lidí a úředním jazykem je zde lotyština, která je jedním z nejstarších evropských jazyků.

Regionální rozdíly a hlavní výzvy

Navzdory těžké finanční krizi v letech 2007–2009 a jejím důsledkům zažilo Lotyšsko během posledních 10 let stabilní růst. V roce 2019 dosáhl lotyšský HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly 69% průměru EU, pro srovnání v roce 2008 to bylo 60%.

Přestože je Lotyšsko jednou ze zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj s největšími rozdíly v regionálním rozvoji, nejrychlejší růst za poslední desetiletí byl pozorován právě v sousedních regionech mimo Rigu.

V roce 2016 byl v plánovacím regionu Riga HDP na obyvatele 17 213 EUR (135% průměrného HDP na obyvatele v zemi), v regionu Kurzeme to bylo 74%, ve Vidzeme 66%, v Zemgale 63% a v regionu Latgale 51%. Podobné regionální rozdíly panují i v oblasti podnikání, zaměstnanosti a příjmů a také v přístupu ke zdravotní péči, sociálním službám a kvalitnímu vzdělání.

V průběhu minulého desetiletí počet obyvatel země nadále klesal v průměru o 1% ročně, zejména u populace v produktivním věku, a to jak z důvodu emigrace do jiných zemí EU, tak i vlivem nízké porodnosti. Tento trend způsobil zátěž na růstový potenciál, trh práce a na schopnost země financovat a udržovat veřejnou infrastrukturu a služby.

Nerovnost příjmů je v Lotyšsku jednou z nejvyšších v EU. Riziko chudoby hrozí zejména důchodcům, osobám se zdravotním postižením, rodinám s jedním rodičem, velkým rodinám a dlouhodobě nezaměstnaným.

Dopady krize způsobené pandemií COVID-19

Nedávná pandemie je výzvou pro lotyšskou společnost a pro kapacitu fondů EU. Hospodářská krize způsobená omezeními zavedenými během pandemie koronaviru bude mít výrazný dopad na lotyšskou ekonomiku a společnost. Přesné dopady je v současné době těžké předvídat, protože vývoj a další potenciální vliv pandemie na globální, evropskou a lotyšskou ekonomiku zůstávají stále nejasné. Krize povede k restrukturalizaci mezinárodních trhů a domácích ekonomických struktur, což může s sebou zároveň přinést příležitosti k rozvoji lotyšské ekonomiky.

Navzdory problémům, které pandemie COVID-19 způsobila, investice z fondů EU do lotyšské ekonomiky zůstaly v roce 2020 beze změny. V souladu s aktualizovanými makroekonomickými prognózami proto letos poklesne lotyšský HDP ve srovnání s rokem 2019 o 7 %, zatímco příspěvek z investic fondů EU zůstane na 1,2 procentního bodu (bez těchto investic by HDP země poklesl o 8,2 %).

V červenci letošního roku Evropská komise schválila (Lotyšskem předložené) změny operačního programu, které plánovaly přerozdělení finančních prostředků EU ke zmírnění následků pandemie COVID-19. Tyto změny počítaly s tím, že z fondů EU bude přiděleno 386 milionů EUR na opatření pro hospodářskou obnovu – projekty, které lze rychle realizovat.

Prostředky byly primárně přiděleny na posílení kapacity systému zdravotní péče prostřednictvím naléhavě nutných investic v oblastech infekologie a psychiatrie. Zároveň jsou určeny k podpoře podniků, kterou provádějí poskytováním aktuálních aktiv pro exportní a výrobní podniky, k modernizaci výrobních procesů a k posilování ekonomiky. Dalším zaměřením bylo zmírnění sociálně-ekonomických dopadů prostřednictvím investic do opatření v oblasti zaměstnanosti a do různých infrastrukturních projektů. ■

Lotyško leží na severu Evropy a zaujímá plochu 64 559 km². Může se pochlubit více než 12 000 řekami a 2256 jezery, takže z hlediska zdrojů sladké vody zaujímá 4. místo v Evropě. Většinu krajiny tvoří úrodné nížinné pláně, přičemž 29% je vyhrazeno zemědělství a malým farmám a 56% celkové plochy je pokryto lesy. V roce 2019 činila populace 1 919 968 lidí, ale každoročně klesá přibližně o 1%, zejména u populace v produktivním věku.

Hospodářství

Silný růst HDP pokračoval i v roce 2018, protože investice a soukromá spotřeba jej zvýšily nad 4%. Inflation o míře 2,6% zůstala stejná jako v roce 2017. Předpokládá se, že jeho HDP v roce 2020 poklesne o 7%, po kterém bude následovat poměrně rychlé oživení v roce 2021 (jarní ekonomická prognóza EK).

Lotyšsko je jednou ze zemí, která z fondů EU těží nejvíce, díky investicím do výzkumu, technologického rozvoje a inovací, konkurenceschopnosti podniků, udržitelné dopravy, zaměstnanosti a mobility. Dostává také podporu ke zlepšení své daňové správy a zdravotní péče a k rozvoji svých kapitálových trhů.

Přestože postupně dohání průměrnou životní úroveň EU, mezi jeho hlavním městem a regiony i nadále zůstávají značné ekonomické rozdíly. Riga a její okolí tvoří více než polovinu lotyšského HDP, zatímco vzdálenější regiony jsou chudší a vykazují pomalejší růst.

Mezi hlavní důvody špatného zdraví obyvatel jsou nízké veřejné výdaje na zdravotní péči a nezdravý životní styl. Díky dodatečnému veřejnému financování se v některých regionech podařilo zdravotní služby zlepšit. Země se blíží svému cíli v oblasti obnovitelných energií do roku 2020, musí však ještě zvýšit svou energetickou účinnost.

Trh práce

Míra nezaměstnanosti v roce 2018 klesla na 7,4%, přičemž silná ekonomika přitahovala na trh práce více lidí, což pomohlo vyrovnat pokles populace v produktivním věku. V polovině léta v roce 2020 dosáhla nezaměstnanost v důsledku krize spojené s pandemií COVID-19 míry 9%, ale v průběhu srpna a září se začala mírně zlepšovat.

Celkově jsou výsledky trhu práce pozitivní, ale podmínky zaměstnanosti se mezi různými regiony a úrovněmi dovedností značně liší; nezaměstnanost je výrazně vyšší v regionech, které jsou od Rigy nejdále. Největší nedostatky jsou v odvětvích souvisejících s přírodními vědami, technologiemi, strojírenstvím a matematikou, včetně IKT, a ve zdravotnictví.

Vzdělávání, výzkum a inovace

Lotyšsko investuje poměrně vysoký podíl svého HDP do vzdělávání (5,5% v roce 2017 v porovnání s průměrem EU ve výši 4,7%). Přístup ke kvalitnímu vzdělání však není zcela spravedlivý, jelikož studentům na větších středních školách se dostává kvalitnějšího vzdělání než studentům na malých venkovských školách.

Velmi málo se investuje do odvětví výzkumu a vývoje: v roce 2017 byly provedeny investice o výši 0,51% HDP (průměr EU je 2,1%), což je jedna z nejnižších hodnot v celé EU. Vláda si však stanovila za cíl zvýšit do roku 2020 tuto hodnotu na 1,5% HDP.

Lotyšsko je umírněným inovátorem se silnými stránkami v infrastruktuře IKT. V digitálních dovednostech však průměru EU nedosahuje, jelikož 52% populace postrádá základní digitální dovednosti.

Obchod

Exportu se v roce 2018 dobře dařilo a vzrostl přibližně o 3,6%. Nejvýznamnějšími exportními artikly jsou stroje a mechanická zařízení, elektrická zařízení a dřevěné výrobky. Většina lotyšských výrobců je koncentrována v průmyslových odvětvích s málo vyspělými technologiemi, kde jsou vyhlídky na inovace poměrně nízké. Růst produktivity dosáhl v roce 2017 hodnoty 4,7%, což Lotyšsko řadí mezi přední země EU.

Jednotný digitální trh

Přestože Lotyšsku patří přední příčka v EU v oblasti optických a 4G sítí, překonání digitální propasti mezi městem a venkovem zůstává výzvou i nadále, obzvláště co se týče pevného širokopásmového pokrytí.

Využívání digitálních služeb je již rozšířené a postupně se zlepšuje, ale kvalifikovaných IT profesionálů je nedostatek.

Stále více Lotyšů využívá internetové služby, například internetové bankovníctví nebo elektronickou správu, a značně vylepšené digitální veřejné služby. Pokud má však Lotyšsko těžit z inkluzivního trhu práce a zvýšit produktivitu podniků a integraci digitálních technologií, bude nutné zlepšit digitální schopnosti občanů. ■

Rozumné investice pro rychlejší růst

Jānis Reirs, ministr financí Lotyšské republiky, se zamýšlí nad zkušenostmi, které Lotyšsko s využíváním financování EU má, a nastiňuje cíle na další programové období.

Jak úspěšně se Lotyšsku doposud dařilo využívat financování EU?

V období 2004 až 2018 obdrželo Lotyšsko z rozpočtu EU 11,77 miliardy EUR, zatímco jeho příspěvek za stejné období činil 3,098 miliardy EUR. Od vstupu do EU se rozdíl mezi naším HDP a průměrným HDP EU výrazně snížil. Průměrný příspěvek z fondů EU vůči růstu HDP je 1–1,5% ročně, což z Lotyšska činí jednu z nejméně úspěšných zemí EU.

4,4 miliardy EUR z fondů EU, které jsou v současném programovém období k dispozici, hrají klíčovou roli v růstu lotyšské ekonomiky a nedocenitelným způsobem přispěly k růstu HDP a zaměstnanosti naší země. Během tohoto období je hlavní důraz kladen na rozumné a odůvodněné investice, u kterých bude zajištěna jejich smysluplnost, udržitelnost a hospodárnost.

Za zmínku také stojí, že údaje z průzkumu veřejného mínění z roku 2019 ukazují, že 73% respondentů považuje investice z fondů EU v Lotyšsku za všeobecně úspěšné, což je vyšší výsledek než v jakémkoli předchozím průzkumu od vstupu Lotyšska do EU.

Navzdory výraznému růstu, ke kterému v minulosti došlo, však Lotyšsko zůstává mezi méně prosperujícími členskými státy EU s HDP odpovídajícím jen 67% průměru EU na obyvatele. Navíc v Latgalsku a dalších regionech dále od hlavního města panuje vysoká míra vyliďňování a HDP na obyvatele je výrazně nižší.

Jak si Lotyšsko vede v boji s pandemií COVID-19?

Během pandemie se musíme vypořádávat s novými problémy a rychle se měnícímu prostředí. Tato nová realita nám

však otevřela nové příležitosti k restrukturalizaci naší ekonomiky a přizpůsobení se reálným podmínkám.

Prozatím Lotyšsko šíření COVID-19 zvládlo poměrně dobře, což znamená, že nemáme tolik omezení hospodářské činnosti. Ve srovnání s předchozími krizemi má tentokrát Lotyšsko přístup k fondům EU a může podnikat veřejné investice, díky kterým bude hospodářské oživení a přizpůsobení chodu společnosti nové situaci o něco snadnější.

Je důležité zdůraznit, že navzdory COVID-19 zůstala míra čerpání fondů EU v roce 2020 na dřívější úrovni, což má pozitivní dopad na ekonomickou stabilitu země.

“ Musíme se zamýšlet nad širším využíváním finančních nástrojů, aby by zajistilo, že se bude investovat do rozumných projektů, které povedou k úsporám nákladů a vygenerují příjmy. ”

Vzhledem k tomu, že rozdíly v regionálním rozvoji Lotyšské republiky mají mezi zeměmi OECD třetí nejvyšší míru, jak se je chystáte v nadcházejícím programovém období snížit?

Abychom zajistili udržitelný a vyvážený rozvoj regionů, potřebujeme integrované investice, jejichž řešení budou přizpůsobená konkrétním lokalitám a místní situaci, což v důsledku umožní rozvoj služeb a vhodné infrastruktury a zvýší kvalitu života i podnikatelského prostředí.

Kultura je nezbytná pro podporu místního rozvoje a vytváření pracovních míst, vývozu a příjmů, protože přitahuje místní obyvatele i návštěvníky. Rozmanitost kulturního a historického dědictví v lotyšských regionech a dostupná infrastruktura nám umožňují nabízet rozdílný obsah a obchodní příležitosti.

Při řešení problémů regionálního rozvoje hodláme využívat podporu EU na provádění integrovaných rozvojových strategií. Naším hlavním cílem je připravit podpůrnou infrastrukturu, která je pro obce nezbytná při poskytování obchodních a kulturních služeb, a zajistit zachování a ochranu kulturního dědictví.

Předpokládá se také podpora zkvalitňování veřejných služeb, která by brala v úvahu změny v počtu obyvatel, a zavedení inteligentních řešení pro efektivní funkci obcí. Posílíme také kapacitu osob zapojených do rozvoje místních oblastí, zlepšování administrativních procesů a využívání veřejných prostor.

Kde čelí Lotyšsko největším výzvám, pokud jde o uhlíkově neutrální hospodářství, čistou energii a udržitelnou dopravu?

V roce 2017 pocházelo 41 % celkových emisí skleníkových plynů v Lotyšsku z dopravy. Podle našeho dlouhodobého cíle dosažení klimatické neutrality do roku 2050 by měly být do roku 2030 emise skleníkových plynů nezahrnuté do ETS sníženy ve srovnání s rokem 2005 o 6%. Měla by být vyvinuta udržitelná a inovativní dopravní řešení s cenově výhodnějšími a dostupnějšími alternativními způsoby mobility šetrnými vůči životnímu prostředí.

Jedním z cílů Zelené dohody pro Evropu je poskytnout silnou pobídku pro multimodální dopravu s cílem zvýšit účinnost celého systému. V zájmu snížení přetí-

žení a znečištění, zejména v městských oblastech, je nutné vyvinout multimodální spojovací body a cyklistickou infrastrukturu.

V Lotyšsku je také důležité rozvíjet systém veřejné dopravy, jehož jádrem by byla železnice, a zajistit postupnou elektrifikaci železniční sítě a modernizaci již elektrifikovaných úseků.

Čeho by Lotyšsko chtělo dosáhnout během programového období 2021–2027?

Během následujícího programového období se Lotyšsko zaměří na reformy a investice, které budou zvyšovat produktivitu ekonomiky a konkurenceschopnost jejích podniků, a zároveň se chce posouvat směrem ke znalostní ekonomice. To umožní lotyšským podnikům využívat výhod plynoucích ze zelené a digitální transformace vývojem nových produktů a služeb. Naším cílem je zajistit, aby takový růst probíhal ve všech regionech a aby z něj měli užitek všichni občané Lotyšska.

Vzhledem k demografickým trendům a trendům na trhu práce je jasné, že rozvíjeným zemím se můžeme dále přiblížit pouze tehdy, pokud se výrazně zvýší produktivita. Na investice podporující podnikání by proto mělo být pohlíženo skrze čočku produktivity, což platí i pro investice ve všech ostatních hospodářských odvětvích. Musíme se zamýšlet nad širším využíváním finančních nástrojů, aby by zajistilo, že se bude investovat do rozumných projektů, které povedou k úsporám nákladů a vygenerují příjmy.

Mottem lotyšského národního rozvojového plánu na období 2021–2027 je „Změna veřejného chování – cesta k rozvoji“, které nese myšlenku, že na naší cestě k všeobecnému blahobytu je ještě nutné odstranit mnoho překážek rozvoje. Tyto překážky vyplývají z našich postojů, zvyků a způsobů myšlení spojených se životním prostředím, prací a vzděláváním a naší interakcí s ostatními lidmi a ty je nutné změnit.

V souladu s národním rozvojovým plánem si Lotyšsko stanovilo na příští programové období pět hlavních cílů, které přesně odpovídají společným cílům politiky soudržnosti:

Chytřejší Evropa: inovativní a inteligentní ekonomická transformace – posílení výzkumných kapacit a rozvoj dovedností, podpora podniků a digitalizace;

Ekologičtější Evropa: klimatická neutralita, přizpůsobení se změně klimatu a ochrana životního prostředí;

Propojenější Evropa: rozvoj bezpečné, udržitelné a dostupné dopravy a posílení digitální konektivity;

Sociálněji Evropa: rovné příležitosti a rovný přístup ke vzdělání, zdravotní péči a na trh práce, spravedlivé pracovní podmínky, sociální ochrana a začlenění;

Evropa blíže občanům: udržitelný a integrovaný regionální rozvoj.

Jak můžete zajistit, aby lotyšské regiony a města mohly úzce spolupracovat v rámci jejich různých rozvojových strategií a priorit?

Je třeba také zdůraznit, že splnění všech výše uvedených cílů a nalezení nejlepších řešení bude vyžadovat zapojení občanské společnosti. Naši partneři v sociální oblasti a v oblasti spolupráce hráli při přípravě plánu aktivní roli. Široká účast veřejnosti na plánování investic buduje důvěru a navíc zajišťuje, že naši partneři budou aktivní i během realizace projektu. Naší prioritou je navázat úzkou spolupráci mezi všemi lotyšskými regiony a městy a zavést integrovaný přístup založený na strategiích různých území Lotyšska.

Jedním z klíčů ke zvýšení produktivity jsou inteligentní inovace zaváděné v rámci úzké spolupráce mezi výzkumnými pracovníky a průmyslem. Díky financování z politiky soudržnosti byly v Lotyšsku vytvořeny účinné nástroje pro podporu inovací a produktivity. Změny chování je důležité dosáhnout také na

poli vědy a inovací, aby výzkumní pracovníci a průmysl mohli spolupracovat a společně vytvářet synergie.

Další ekonomický růst a lepší životní úroveň se budou odvíjet od naší schopnosti vybudovat novou znalostní konkurenční výhodu v rychle se měnícím prostředí. Toho lze dosáhnout zvýšením produktivity prostřednictvím investic do lidského kapitálu, výzkumu a inovací a zavedením nových digitálních technologií.

Rozhodujícím faktorem při budování nové konkurenční výhody je změna obchodního modelu společnosti, tedy přechod od krátkodobé ziskovosti k dlouhodobé produktivitě, který povede k udržitelné ziskovosti.

Fondy EU již pomohly podpořit vhodný ekosystém a platformy určené ke spolupráci vědců a průmyslu, což lotyšským podnikatelům umožnilo vyvinout jedinečné produkty s vysokým potenciálem přidané hodnoty. ■

Ministry of Finance of the Republic of Latvia

PROJEKTY FINANCOVANÉ EU, KTERÉ POMÁHAJÍ LOTYŠSKU POSUNOVAT SE SMĚREM KE ZNALOSTNÍ EKONOMICE

DŮM VĚDY LOTYŠSKÉ UNIVERZITY

Investice celkem: 12 231 500 EUR
Spolufinancování EFRR: 10 396 840 EUR

Lotyšská univerzita úspěšně dokončila stavbu Domu vědy ve svém akademickém centru v řížské čtvrti Tornakalns, který je nyní nejmodernějším studijním a výzkumným centrem v zemi. Umožní univerzitě soustředit studijní a výzkumné činnosti v oblasti fyzikálních, lékařských a biologických věd na jedno místo, což podpoří synergie mezi studiem a výzkumem a zajistí efektivní využívání dostupných zdrojů.

V této inteligentní budově s vysokým energetickým výkonem je 78 výzkumných a školících laboratoří pro moderní zařízení. Moderní pracovní prostředí pomáhá přilákat na pracovní místa v místních vědeckých institucích mladé vědecké talenty a zahraniční vědce a odborníky k výzkumné práci. Ubytovat zde lze až 2 000 studentů a k dispozici je 450 pracovních míst pro vědecké a akademické pracovníky.

První studijní a výzkumná budova akademického centra – Dům přírody – byla otevřena v roce 2015. Univerzita v současné době centrum dále rozvíjí s plánem na vybudování a vybavení své třetí a největší budovy do roku 2022. Celkem budou k dispozici čtyři studijní a výzkumné budovy: Dům přírody (přírodní vědy), Dům vědy (fyzikální a lékařské vědy), Dům dopisů (společenské a humanitní vědy) a Dům technologií.

Tento projekt je jedním z nejlepších příkladů úspěšného využití strukturálních fondů v oblasti vzdělávání a vědy v Lotyšsku.

<https://www.akademiskaiscentrs.lu.lv/en/>

LAFIVENTS: UMĚLÁ INTELIGENCE SNIŽUJE ENERGETICKOU NÁROČNOST BUDOV

Investice celkem: 254 400 EUR
Spolufinancování EFRR: 174 800 EUR

Společnost Lafivents, které na lotyšském trhu patří v oblasti mikroklimatu budov přední příčka, vyvíjí automatický systém správy budov pod názvem iPassé.

V rámci projektu spolufinancovaného ze strukturálních fondů EU provedla společnost Lafivents průmyslovou studii, na základě které vytvořila algoritmy pro systémy správy budov a automatizace v prostředí MATLAB/Simulink. Rovněž vytvořila experimentální návrhy umožňující přenos vhodných technologických komponent z laboratoře do uměle vytvořeného prostředí, které se více podobá reálným podmínkám.

Během tohoto projektu společnost Lafivents vyvinula produkt, který klientům nabízí širokou škálu služeb: například komparativní datovou analýzu spotřeby energie v budovách, porovnání skutečné spotřeby energie se spotřebou energie vypočítanou během simulace, vyhodnocení účinnosti technických systémů a předpovědi potenciální finanční návratnosti z energetických úspor.

<http://www.lafivents.lv/en>

AERONES – RAKETA MEZI VÍCEMOTOROVÝMI VZDUŠNÝMI DOPRAVNÍMI PROSTŘEDKY

Investice celkem: 686 100 EUR
Spolufinancování EFRR: 240 130 EUR

Společnost AERONES v současné době vyvíjí velmi velké drony, které dokáží zvednout až 100 kilogramů. Během provedené zkoušky dron vynesl do výšky 330 metrů parašutistu, který odtamtud poté provedl první seskok padákem z dronu na světě.

V rámci tohoto projektu se také vyvíjí řešení k dálkovému ovládání a k autonomnímu létání vysoce výkonných vícemotorových vzdušných dopravních prostředků s nosností až 100 kg a řešení pro automatizovaný bezpečnostní systém nebo elektroniku.

Aby bylo možné zaručit, že se z pilotních projektů realizovaných za zvláštních testovacích podmínek stane služba dostupná širší veřejnosti, pracuje společnost AERONES na řešeních, která budou pro jejich vícemotorové vzdušné dopravní prostředky zajišťovat bezpečnost letového provozu. K měření vzdálenosti, nadmořské výšky, tlaku, zrychlení, rychlosti a monitorování okolního prostředí a k měření a zlepšování řízení vícemotorových vzdušných dopravních prostředků je využívána řada různých senzorů.

Díky tom je možné létat s dronem v pevně dané výšce za vysoké úrovně bezpečnosti, přijímat zprávy o kabelech elektrického vedení a o stromech a vyhýbat se jim, zajistit bezpečné dálkové ovládání dronů s ohledem na omezení frekvence a létat s dronem i za špatného počasí.

Projekt je realizován ve spolupráci s Technickou univerzitou v Rize.

<https://www.aerones.com/other/funding/>

HUGO.LV – EVROPSKÝ LÍDR V OBORU JAZYKOVÝCH TECHNOLOGIÍ

Investice celkem: 2 000 000 EUR
Spolufinancování EFRR: 1 700 000 EUR

Hugo.lv je platforma státní správy, která nabízí strojový překlad a je volně přístupná všem obyvatelům Lotyšska. Uživatelé si zde mohou automaticky překládat dokumenty, číst webové stránky, využívat elektronické služby a vyhledávat si legislativu ve vybraném jazyce.

V průběhu projektu byla platforma Hugo.lv přizpůsobena také potřebám osob se zrakovým postižením a dyslektiků a zavedla lotyšské rozpoznávání řeči a syntézu řeči. Tato funkce umožňuje převádět mluvené slovo na psaný text a psaný text na hlasový výstup.

Dalším technologickým řešením zpracování mluveného slova je nástroj transkripce, jehož cílem je zlepšit systém státní správy. Uspadňuje záznam a přepis obsahu schůzek a umožňuje identifikaci a označení jednotlivých různých mluvčích v záznamu.

Funkce strojového překladu platformy Hugo.lv zvítězila třikrát za sebou v mezinárodní soutěži strojového překladu WMT a překonala tak řešení nabízená jinými světovými hráči. Tato nová platforma zajistila Lotyšsku přední místo v Evropě ve využívání jazykových technologií k digitalizaci státní správy.

Tento projekt vypracovalo Centrum kulturních informačních systémů ve spolupráci se společností Tilde.

<https://hugo.lv/en/About>

VIZULO: OSVĚTA OHLEDNĚ EFEKTIVNÍHO A ENERGETICKY VÝHODNÉHO MNOŽENÍ STROMŮ

Investice celkem: 608 500 EUR
Spolufinancování EFRR: 427 940 EUR

Přirozené světlo je jedním z nejdůležitějších faktorů pro růst rostlin, neboť jim poskytuje energii potřebnou k fotosyntéze a působí jako signál k regulaci různých procesů. Světlo je také nezbytné k vegetativnímu rozmnožování rostlin v podmínkách *in vitro* a *ex vitro*.

Většina LED svítidel na trhu je dostupná v červeném a modrém spektru a jsou určena k použití jako doplňkových zdrojů světla ve sklenících. Svítidla, která poskytují širší spektrum světla, jsou obvykle specializovaná pro konkrétní podmínky pěstování (zemědělské pěstování v halách *in vitro*) a/nebo pro některé běžně pěstované druhy nebo odrůdy. To však neznamená, že jsou dostatečně energeticky účinná nebo že mohou zajistit spektrum vhodné k množení stromků.

Lotyšský výrobce LED svítidel VIZULO proto ve spolupráci s výzkumným ústavem Silava, lotyšským lesnickým vědeckým centrem celostátního významu, zkoumá způsoby, jak zvýšit efektivitu množení stromků *in-vitro* a procesu mikronařezávání podnože pomocí nových systémů LED svítidel, které by poskytovaly na míru přizpůsobené světelné spektrum.

<https://www.vizulo.com/en/news>
<http://www.silava.lv/mainen/aboutus.aspx>

WIDE: EXPERIMENTÁLNÍ 3D TISKÁRNA PŘIZPŮBENÁ K TISKU PROTÉZ

Investice celkem: 167 900 EUR
Spolufinancování EFRR: 114 600 EUR

Lotyšská značka WiDE vyvinula za podpory od strukturálních fondů EU 3D tiskárnu s integrovaným softwarem, který celý proces, který je použitelný k tisku protéz, automatizuje.

Společnost WiDE založila kliniku virtuální protetiky a získala pro svůj software označení CE. Na základě 3D skenů končetin vyrábí pomocí 3D tisku protézy a ortézy, které jsou individuálně přizpůsobené potřebám pacientů.

Když chtějí protetické laboratoře zavést do výroby zdravotnických prostředků nové technologie, musí obvykle investovat do nákladných nástrojů, vybavení a školení. Společnost WiDE zavádí nový přístup poskytující potřebnou infrastrukturu, software i odborníky. Vytvořila také webové stránky, pomocí kterých může jakýkoli lékař, odborník nebo technik nahrát 3D sken pacientovy končetiny. Pomocí softwaru poté společnost vytvoří návrhy a odešle je do nejbližšího centra 3D tisku.

Tento projekt byl realizován společností Baltic3d.EU ve spolupráci se společností Custom3D Tech a Univerzitou aplikovaných věd Ventspils.

<https://wide.tech>

INOVATIVNÍ PŘÍLEŽITOST K POMOCI PACIENTŮM SE SRDEČNÍM ONEMOCNĚNÍM

Celkové investice do 5 projektů: 2 448 400 EUR
Spolufinancování EFRR: 800 000 EUR

Vzhledem k celosvětovému vývoji ve farmaceutickém průmyslu a celosvětovým ukazatelům veřejného zdraví se společnost Grindeks zaměřila na rozšíření své řady léčivých přípravků k léčbě kardiovaskulárních chorob a poruch centrálního nervového systému a také léků proti rakovině a cukrovce. Tato společnost také vyvíjí aktivní farmaceutické přísady s cílem během následujících pěti let výrazně rozšířit svůj sortiment, aby zahrnoval alespoň čtyřicet látek.

Společnost Grindeks je jedním ze zakladatelů Centra odborných znalostí farmaceutických, biomedicínských a lékařských technologií a díky svému zapojení do činnosti tohoto centra může získat spolufinancování z EFRR, které jí pomůže navýšit úsilí v oblasti výzkumu. Úspěšně také provedla chemický a experimentální výzkum nových originálních kandidátských léčivých přípravků určených k léčbě kardiovaskulárních onemocnění a dokončila 1. fázi klinického výzkumu. Tento nový a originální lék prokáže schopnost lotyšských odborníků z oblasti medicíny vyrábět místní léčiva, v případě úspěchu by šlo o první léky vytvořené a vyvinuté lotyšskou společností od 80. let.

Společnost Grindeks s pomocí financování z EFRR v současné době realizuje pět výzkumných projektů vyvíjejících nové generické aktivní farmaceutické přísady a hotové léčivé přípravky. Rovněž provádí několik studií biodostupnosti a předklinický výzkum, který je k vývoji nových originálních kandidátních léků nutný.

Grindeks je přední farmaceutická společnost v pobaltských státech s výrobními závody v Lotyšsku, Estonsku a na Slovensku a se zastoupením v 11 zemích. ■

<https://grindeks.lv>

DATA POINT

Investice do kvality ovzduší pro regionální rozvoj

Čistý vzduch je nezbytný pro naše zdraví i životní prostředí. V důsledku rostoucí průmyslové a energetické produkce, spalování fosilních paliv a biomasy a dramatického nárůstu silničního provozu však nyní naše města trpí znečištěním ovzduší.

Špatná kvalita ovzduší má na svědomí více životů než dopravní nehody, což z ní v Evropě činí příčinu předčasněho úmrtí číslo jedna s více než 390 000 registrovanými úmrtími každý rok. Navíc také negativně ovlivňuje naši kvalitu života tím, že způsobuje nebo zhoršuje astma a dýchací potíže. Z ekonomického hlediska vede znečištění ovzduší ke vynechaným pracovním dnům a k vysokým nákladům na zdravotní péči, přičemž nejvíce postiženy jsou zranitelné skupiny, jako jsou děti, astmatici a starší osoby. A v neposlední řadě poškozuje také naše ekosystémy nadměrným znečištěním dusíkem (eutrofizací) a kyselými dešti. Investice do snižování znečištění ovzduší proto nejen podporují zdraví člověka a ochranu přírodních zdrojů, ale mají zároveň i ekonomický rozměr a přispívají k regionálnímu rozvoji.

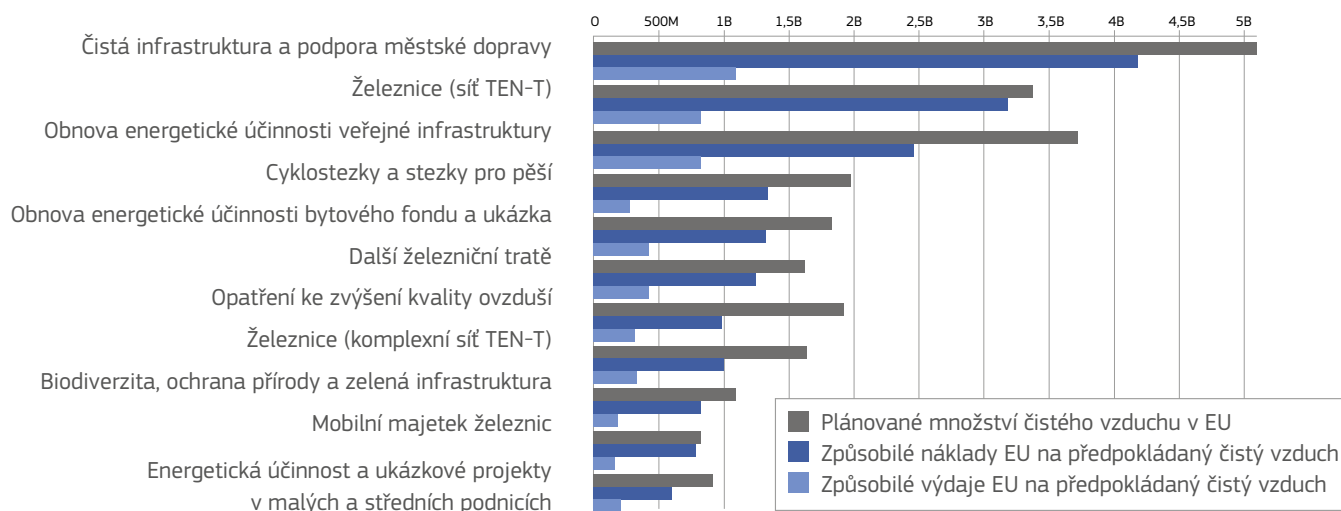
Politika soudržnosti přispívá k plnění cílů v oblasti čistého ovzduší

Evropské regiony a členské státy jsou ve svém úsilí splnit evropské cíle v oblasti čistého ovzduší stanovené do roku 2030 podporovány politikou soudržnosti prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti. V období 2014–2020 tato politika přidělila na investice přímo spojené se snižováním znečištění více než 30 miliard EUR.

Ačkoli sledování výdajů politiky soudržnosti na cíle v oblasti čistého ovzduší nebylo v právních předpisech na období 2014–2020 výslovně stanoveno, bylo tak možné učinit na základě dohody mezi jednotlivými útvary Komise.

Její příspěvek na tyto cíle je tudíž sledován pomocí systému ukazatelů, který kvantifikuje výdaje přispívající k cílům v oblasti čistého ovzduší tím, že každé investiční kategorii (poli intervence) přisuzuje určitou váhu. Tyto ukazatele byly vyvinuty pomocí modelu klimatických ukazatelů pro EU vycházejícího z cílů úmluv OSN z Ria ([viz Sledování výdajů souvisejících s klimatem v rámci ESI fondů, 2014–2020](#)) podle následujícího odůvodnění:

SLEDOVÁNÍ ČISTÉHO OVZDUŠÍ V OBDOBÍ 2014–2020 VE FONDĚCH POLITIKY SOUDRŽNOSTI – POLE INTERVENČÍ

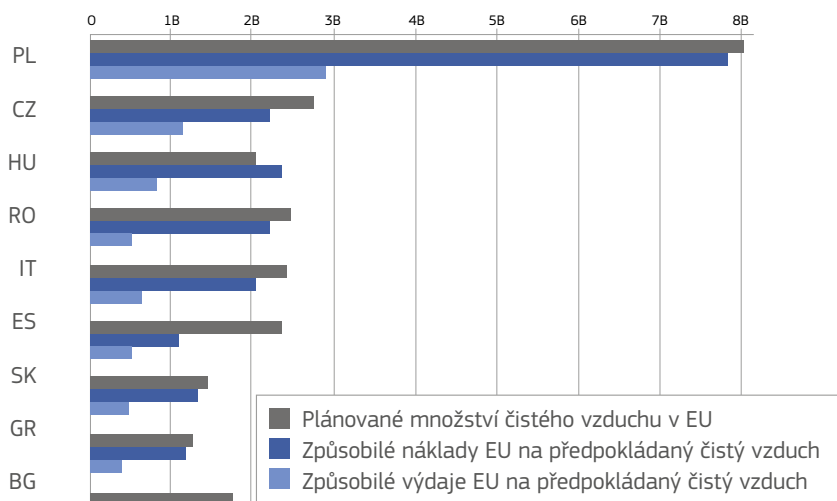

PROGRAM KOMISE „ČISTÉ OVZDUŠÍ PRO EVROPU“

Cílem tohoto programu je snížit dopady znečištění ovzduší na lidské zdraví do roku 2030 na polovinu ve srovnání s rokem 2005. Cíle EU v oblasti kvality ovzduší se týkají maximálních úrovní koncentrace škodlivých látek, jako je například oxid siřičitý, oxidy dusíku nebo pevné částice.

Každý členský stát EU se zároveň zavázal i k národním cílům snižování emisí na období 2020–2029 a k ambicióznějším cílům od roku 2030. Cílové emise pro konkrétní zdroje jsou navíc zahrnuty také v odvětvových právních předpisech (například pro paliva).

Sledování čistého ovzduší v období 2014–2020 ve fondech politiky soudržnosti u jednotlivých členských států

Investiční kategorie, které jsou pro dosažení cílů v oblasti čistého ovzduší nejrelevantnější, jsou zváženy v plném rozsahu a mají váhu 100%. Patří mezi ně opatření ke zlepšení kvality ovzduší a cyklistické infrastruktury.

Kategorie, které k dosažení cílů spojených se snížením znečištění přispívají částečně, mají váhu 40%. Mezi tyto kategorie patří mimo jiné železnice, obnovitelná energie, zpracování odpadu z domácností, zelená infrastruktura a opatření na podporu energetické účinnosti.

Podle konzervativního přístupu se žádné další výdaje za opatření přispívající ke splnění cílů v oblasti čistého ovzduší nepovažují (váha 0%), do této skupiny jsou kategorie investic přiřazeny v případě pochybností.

Nejvíce přispívají investice do čistě městské dopravy

Graf na předchozí stránce ukazuje celkový finanční příděl nejdůležitějším polím intervence, která k cílům čistého ovzduší přispívají a mají také příslušnou váhu.

Sledování pokroku investic u jednotlivých členských států

Realizace investic vyžaduje čas, od plánování přes výběr projektu až po jejich realizaci. Výše uvedený graf ukazuje příděl a pokrok u jednotlivých členských států v realizaci investic, které přispívají k cílům v oblasti čistého ovzduší. Tento graf lze filtrovat podle roku a zobrazit tak pokrok v průběhu let. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://bit.ly/33aUrq8>

Máte nějakou otázku, kterou byste chtěli řešit v budoucích příspěvcích v rubrice DATA POINT v časopisu Panorama?

Existuje nějaká datová sada, kterou bychom měli umístit do otevřené datové platformy pro ESI fondy?

Pokud ano, napište nám e-mail: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sledujte diskuzi na TWITTERU #ESIFOpenData

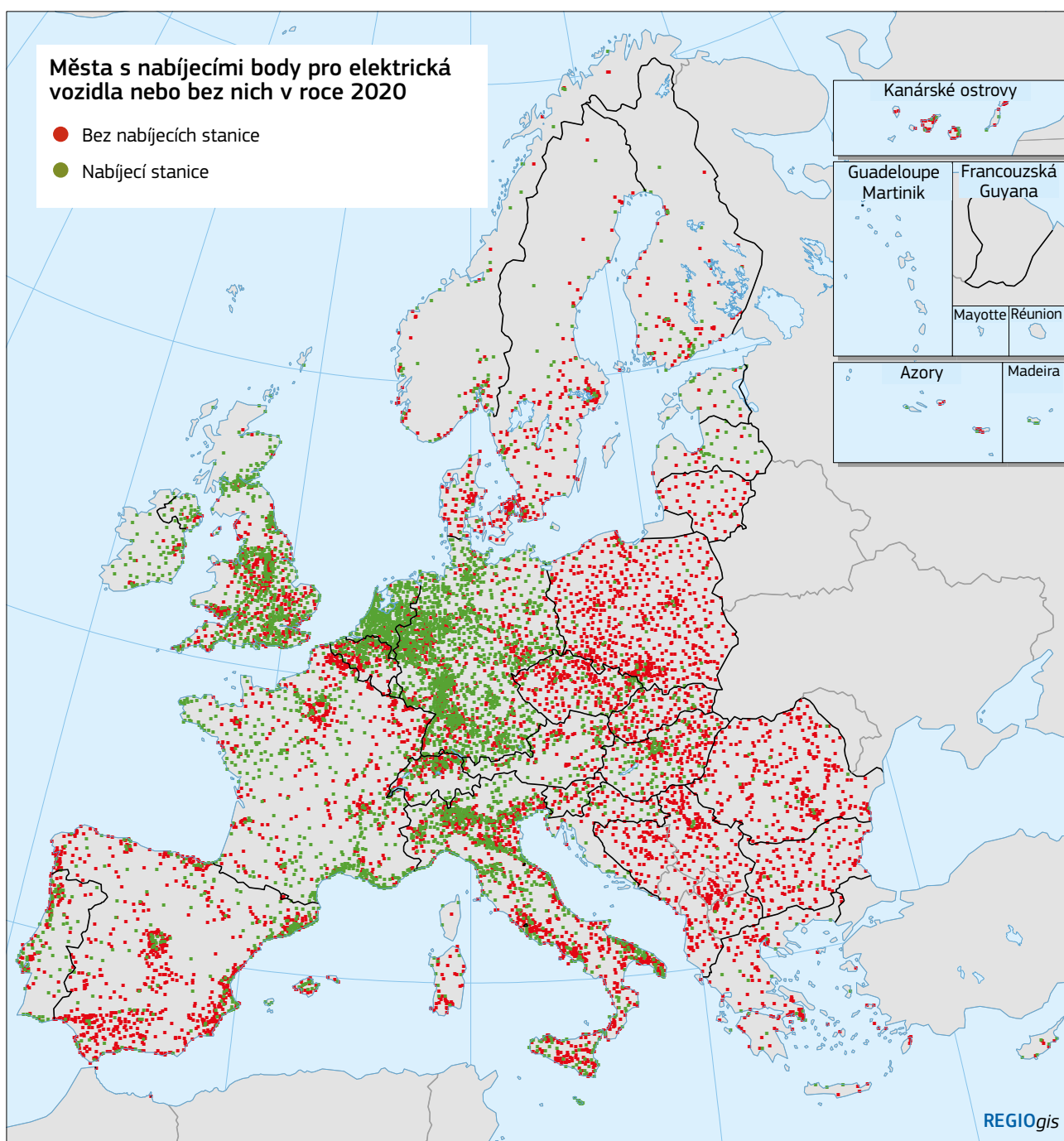
nebo se přihlaste k odebírání našeho zpravodaje: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Ekologičtější možnosti dopravy ve městech EU

Města s nabíjecími body pro elektrická vozidla nebo bez nich v roce 2020

Evropská komise navrhuje snížení emisí skleníkových plynů v EU do roku 2030 minimálně o 55% oproti hodnotám z roku 1990. Emise z osobních automobilů jsou však stále o 20% vyšší než v roce 1990. Proto je nutný rychlý přechod na efek-

tivnější, menší a elektrická auta. Jednou z překážek rychlého a širokého přijetí elektrických vozidel je nedostatek veřejných nabíjecích stanic. Například v roce 2020 chyběla nabíjecí stanice pro elektrická vozidla ve více než polovině z našich 8500 měst. Zejména v menších městech se společnosti mohou obávat, že návratnost jejich investic nebude dostatečně vysoká na to, aby pokryla náklady.

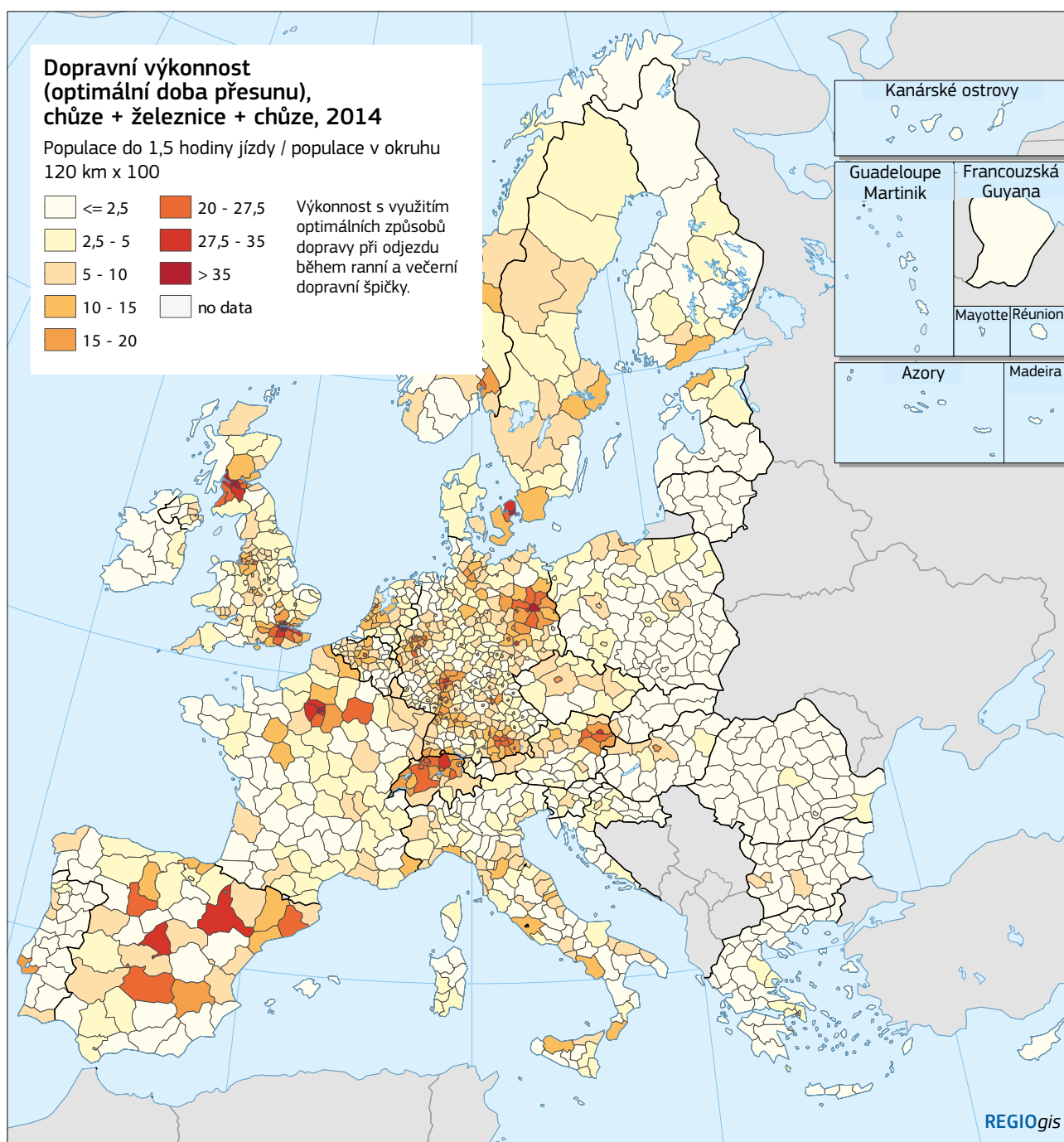
Zdroj: OpenChargeMap, REGIO-GIS

Dopravní výkonnost (optimální doba přesunu), chůze + železnice + chůze, 2014

Dalším způsobem, jak snížit emise skleníkových plynů, je jet místo vlaku autem. V mnoha velkých západoevropských městech jezdí rychlé vlaky dostatečně často, což z nich činí schůdnou alternativu k přetíženým silnicím. Tato mapa ukazuje podíl

populace žijící v okruhu 120 km, do kteří se do města mohou dostat vlakem a pěšky za hodinu a půl. Města jako Kodaň, Paříž, Berlín, Madrid, Londýn a Vídeň dosahují na tomto ukazateli vysokého skóre, zatímco u většiny regionů ve východní Evropě je toto skóre velmi nízké. Více informací o této analýze lze najít v novém pracovním dokumentu „Výkonnost železniční dopravy v Evropě“: <https://europa.eu/!qV76Mm>

Zdroje: REGIO-GIS, UIC, provozovatelé železničních služeb, Eurostat

REGIOSTARS

2 0 2 0

Panel nezávislých porotců, kteří dostali za úkol identifikovat mimořádné evropské projekty, vybral **pro letošní udílení cen REGIOSTARS 25 finalistů**. Výherci každé z pěti hlavních kategorií projektů, včetně výherce ceny veřejnosti, převzali své ceny dne 14. října na během 18. Evropského týdne regionů a měst 2020, který se konal v Bruselu v Belgii.

Letos se Evropský týden regionů a měst konal po dobu tří po sobě jdoucích týdnů, z nichž každý byl věnován aktuálnímu tématu:

- 5.–9. října:** Posilování možností občanů
- 12.–16. října:** Soudržnost a spolupráce
- 19.–22. října:** Zelená Evropa, ve spolupráci se Zeleným týdnem.

Kvůli pandemii COVID-19 proběhla většina zasedání ve virtuální podobě s výjimkou klíčových akcí, workshopů a některých regionálních ochutnávek a výstav.

V roce 2020 se udělují ceny v těchto kategoriích:

PRŮMYSLOVÁ TRANSFORMACE PRO INTELIGENTNÍ EVROPU

OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ PRO ZELENOU EVROPU

DOVEDNOSTI A VZDĚLÁNÍ PRO DIGITÁLNÍ EVROPU

ZAPOJENÍ OBČANŮ PRO SOUDRŽNÁ EVROPSKÁ MĚSTA

**POSÍLENÍ POSTAVENÍ MLÁDEŽE V PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCI
– 30 LET PROGRAMU INTERREG**

PRŮMYSLOVÁ TRANSFORMACE PRO INTELIGENTNÍ EVROPU

VÝHERCE

ESA BIC Portugal – Portugalsko (EFRR)

Průkopnické centrum vesmírných řešení ESA v Portugalsku propagovalo vesmírné technologie k inovativním řešením na trzích s jiným než vesmírným zaměřením. Tento projekt podpořil podnikatele využívající kosmická zařízení k rozvoji nového podnikání v oblasti inteligentních měst, dopravy, logistiky, zdravotnictví, zemědělství, modré ekonomice a životního prostředí. Za prvních pět let činnosti vygeneroval zisk 11,5 milionu EUR a vytvořil více než 100 vysoce kvalifikovaných pracovních míst ve 30 inovativních start-upech.

<https://space.ipn.pt/>

Chytrý region Utrecht se solárním nabíjením – Nizozemsko (Evropský fond pro regionální rozvoj – EFRR)

Utrechtská čtvrť Lombok je známá jako nejnovativnější pilotní oblast využívající inteligentní solární nabíjení. Nyní se rozšiřuje se o pět propojených oblastí v regionu, z nichž každá využívá místně vygenerovanou solární energii k nabíjení elektromobilů. Energie se ukládá do autobaterií a během špičkového odběru může být do sítě vrácena. Systém Vehicle2Grid podpořil ekonomickou aktivitu a přispěl k environmentální a sociální udržitelnosti a nízkouhlíkovému hospodářství.

<https://smartsolarcharging.eu/>

HyTrEc2 – Ekonomika vodíkové dopravy pro region Severního moře 2 – Dánsko (EFRR)

Realizace evropských ambicí pro energetický systém s nulovými emisemi uhlíku bude vyžadovat značné množství vodíku. Tento projekt podporuje v rámci společné vize čistší ekonomiky v regionu Severního moře produkci ekologického vodíku a inovativní dopravní řešení a dovednosti. Vyrábí obnovitelný vodík k doplňování paliva do různých vozidel a podporuje přechod na vodíkovou dopravu v celém regionu prostřednictvím školení a sdílení dovedností.

<https://northsearegion.eu/hytrrec2/>

Dům digitalizace – Rakousko (EFRR)

Tento vlajkový projekt v rámci Dolnorakouské strategie pro digitalizaci vytvořil regionální ekosystém vzdělávání, vědy, podnikání a správy. Propojuje vzájemně se doplňující odborné znalosti a infrastrukturu s cílem podpořit digitální řešení mezi různými společnostmi regionu. Výsledky zahrnují nové formáty kvalifikace, inovativní produkty a procesy a řešení problémů způsobených pandemií COVID-19.

<https://www.ecoplus.at/interested-in/house-of-digitalization/>

Kovové inovace ve 3D (Me3DI) – Finsko (EFRR)

Jako součást znalostních klastrů 3DP vytvořených v Jižní Karélii projekt Me3DI vyvíjí a sdílí odborné znalosti týkající se průmyslového 3D tisku kovů. Inženýři, designéři, poskytovatelé systémů, materiálů a procesů, malé a střední podniky, instituce výzkumu a vývoje i koncoví uživatelé – ti všichni se mohou seznámit s vytvářením hodnot a dodavatelským řetězcem 3DP, což jim umožní ušetřit čas i materiály při vývoji vlastních produktů.

<https://bit.ly/31cAFJQ>

OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ PRO ZELENOU EVROPU

Milovníci jídla, přijměte výzvu – Francie, Spojené království (EFRR)

Jídlo tvoří přibližně jednu pětinu uhlíkové stopy, kterou coby jednotlivci zanecháváme. Tento projekt využil znalosti odborníků na potraviny, výživu a životní prostředí a odhalil, jak mohou jednotlivci, komunity a organizace spolupracovat při snižování emisí uhlíku. Výsledné produkty v podobě počítadla emisí a webové platformy lze používat na obou stranách kanálu a lze díky nim získat přehled o „skousnutelných“ krocích, pomocí kterých můžete udržet Zemi v chládku.

<http://coolfood.net/en/>

SeRaMCo – severozápadní Evropa (EFRR)

Stavebnictví má nejvyšší nároky na zdroje v průmyslovém odvětví v celé EU a je zodpovědné za přibližně jednu třetinu veškerého produkovaného odpadu. Projekt SeRaMCo podporuje využívání stavebního a demoličního odpadu k výrobě cementu a betonu v severozápadní Evropě. Nahrazením primárních surovin vysoce kvalitními recyklovanými surovinami tak svým dílem přispívá k přechodu EU na oběhové hospodářství.

<https://bit.ly/2ZhrZfw>

Fibrenamics Green – Portugalsko (EFRR)

Tato platforma, která se zaměřila na vývoj inovativních produktů z průmyslového odpadu, podporuje upcyclaci prostřednictvím designu a inženýrství. Aktivity tohoto projektu zahrnovaly také vytváření a sdílení znalostí, pomocí kterých lze budovat nové projekty ke zpracování odpadů na základě synergie mezi univerzitami a podniky a to v tak rozmanitých odvětvích, jako je textilní a obuvnický průmysl, těžba, automobilový průmysl i nábytkářský průmysl.

<http://green.fibrenamics.com/>

EcoDesign Circle – Baltské moře (EFRR)

Design má zásadní význam při vývoj inovativních, udržitelných řešení šetrných k životnímu prostředí – k přibližně 80 % negativních dopadů na životní prostředí u produktů dochází během fáze navrhování jejich designu. Cílem tohoto projektu bylo podpořit ekologický design a oběhové hospodářství v šesti designových centrech v oblasti Baltského moře. Mezi konečný výstup patřily interaktivní workshopy, vzdělávací a informační produkty, online průvodce udržitelností pro design, videa a putovní výstava.

<https://www.ecodesigncircle.eu/>

Modré oběhové hospodářství – Severní Evropa (EFRR)

Tento nadnárodní projekt si klade za cíl podporovat a inovovat rozvoj evropského průmyslu využívající odpad z rybářských sítí. Jeho posláním je vytvořit udržitelné obchodní příležitosti, které nabízí opuštěné, ztracené nebo vyřazené rybářské vybavení. Důraz bude kladen na celý životní cyklus produktů, zvyšování kvalifikace malých a středních podniků a vytváření podniků, které budou schopny účinně využívat zdroje a propagovat služby a produkty z mořského odpadu.

<https://bluecirculareconomy.eu/>

DOVEDNOSTI A VZDĚLÁNÍ PRO DIGITÁLNÍ EVROPU

E-ŠKOLY, pilotní projekt – Chorvatsko (EFRR)

Tento pilotní projekt se zaměřuje na 10% všech chorvatských škol a za cíl si stanovil zlepšit digitální vyspělost škol a digitální kompetence učitelů a studentů. Jeho tým připravil nové organizační, technologické a vzdělávací koncepce, pomocí kterých se do vzdělávání a správy zavádí IKT. Ve světle pandemie COVID-19 a současného posunu směrem k učení na dálku jsou tyto výsledky zvláště aktuální.

<http://www.ndsfund.org>

Muzea přes hranice – Polsko (Evropský nástroj sousedství – ENI)

Cílem tohoto projektu bylo propojit pomocí sdílené historie kulturní dědictví na obou stranách polsko-ruské hranice. Vzdělávací zajímavosti, inovativní výstavy a jedinečné akce v evropském měřítku přilákaly místní i zahraniční návštěvníky, což podpořilo cestovní ruch regionu a pomohlo to i místním komunitám. Digitální prezentace společného kulturního dědictví v příhraniční oblasti ovlivnily jeho mezikulturní integraci.

<http://www.muzeum.elblag.pl/>

CYNIC – Švédsko (EFRR)

Cílem projektu je poskytnout malým a středním podnikům hlubší pohled, kvalitnější znalosti a lepší povědomí, které by vedly ke stimulaci vhodného chování spojeného s IT, kybernetickým a informačním zabezpečením. Tím, že zajišťuje základní prvky k experimentálnímu učení, podporuje projekt CYNIC nové obchodní modely a přechod k digitalizaci. Malé podniky dostávají příležitost testovat, vyzkoušet si a hodnotit různá řešení ve dvou laboratořích pro zabezpečení informací.

<https://www.cynic.se/>

Digitální akademie pro inkluzivní učení – Itálie (EFRR)

V návaznosti na silná partnerství mezi Neapolskou univerzitou a renomovanými světovými IT společnostmi se do tohoto projektu zapsalo 3000 národních a mezinárodních účastníků, díky čemuž se podařilo vyrovnat nedostatky v regionálních digitálních dovednostech a podpořil tak zaměstnatelnost a podnikání. K dnešnímu dni vytvořilo konsorcium nová pracovní místa, start-upy a ve spolupráci s místními malými a středními podniky také projekty aplikovaného výzkumu, čímž přineslo měřitelné a přenositelné výsledky.

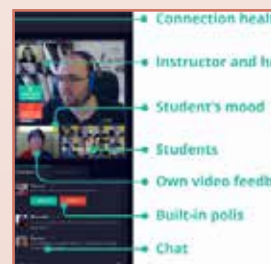
<https://bit.ly/3jVXSXp>

Digitální platforma pro odbornou přípravu na dálku – Francie (EFRR)

Tento projekt se zaměřil na vývoj nového školicího kurzu pro webdesignery prostřednictvím teleprezence a na tvorbu a vylepšení inovativních vzdělávacích nástrojů a obsahu. Škola O'clock, přední francouzský hráč ve vzdělávání na dálku, zdokonalila prostředí virtuálních tříd, vytvořila webovou platformu o povolání webového vývojáře a vyvinula rozhraní, které studentům pomůže najít si po školení ty nejlepší pracovní příležitosti.

<https://oclock.io/>

ZAPOJENÍ OBČANŮ PRO SOUDRŽNÁ EVROPSKÁ MĚSTA

SHICC – Udržitelné bydlení pro inkluzivní a soudržná města – severozápadní Evropa (EFRR)

Nedostatek dostupného bydlení způsobil v mnoha evropských městech krizovou situaci. Projekt SHICC si klade za cíl tento problém vyřešit založením fondů Community Land Trusts v Bruselu, Londýně, Gentu a Lille – a po celé Evropě. Tyto demokratické organizace staví a spravují dostupné bydlení pro lidi s nízkými a středními příjmy. Výsledná soudržná sousedství se dále rozvíjejí prostřednictvím zapojení komunity a místních obyvatel.

<https://bit.ly/3m0sBVO>

Perla v chudém sousedství – Belgie (EFRR)

Sousedství Rabot-Blaisantvest v Gentu, jedné z nejchudších oblastí Flander, je domovem moderního kostela Blaisantkerk. Tento projekt si předsevzal přeměnit tuto budovu na multifunkční zařízení za pomoci místní komunity i města. V první fázi byla zrekonstruována zvonice, poté následovala rekonstrukce hlavní budovy a nakonec i výstavba nové multifunkční budovy.

<http://www.blaisantkerk.be/>

Buergerbahnhof-Plagwitz – Německo (EFRR)

Občanská stanice Plagwitz je výsledkem skvělé spolupráce mezi místními občany, zúčastněnými stranami, zájmovými skupinami a správou města Lipsko. Ti všichni společnými silami obnovili opuštěnou oblast a vytvořili z ní udržitelný a kreativní prostor pro veřejnost. Prozatím bylo vybudováno dětské hřiště a byla otevřena skautská stezka, dále je naplánovaný městský les a navrženy jsou také komunitní zahrady.

<https://buergerbahnhof-plagwitz.de/>

High Five! jugendrechte im Quartier – Německo (EFRR)

Projekt High Five! pomáhá prostřednictvím kreativních metod mladým lidem ve věku od 15 do 25 let, aby si více uvědomili důležitost demokratických názorů a rozhodování. V rámci projektu jsou organizovány každotýdenní workshopy, 14denní letní škola a velké shromáždění mládeže, prostřednictvím kterých se mladým lidem představují příležitosti, které nabízí politická účast a dialog s místními činiteli s rozhodovací pravomocí.

<https://bit.ly/3m3jseD>

VILAWATT: podpora přechodu k udržitelné energii – Španělsko (EFRR)

Město Viladecans považovalo závazek občanů a pocit sounáležitosti za nedílnou součást podpory přechodu k udržitelné energii. Projekt VILAWATT proto podpořil vznik nové energetické společnosti, která je spravována prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru a občanů. Projekt se zaměřuje na mladou generaci a na vedení dětí ke změnám již od mala, což občanům přeměnu energetického modelu usnadňuje.

<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/viladecans>

POSÍLENÍ POSTAVENÍ MLÁDEŽE V PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCI – 30 LET PROGRAMU INTERREG

ENERGIE VE ŠKOLE – Interreg (EFRR)

Tato iniciativa vyvinula program ke školení studentů, který by je připravil na klíčovou roli při přeměně Evropy na uhlíkově neutrální kontinent. Přístup těchto „Mladých strážců energie“ přispěl ke zvyšování povědomí o využití energií a ve výsledku také k významnému zvýšení energetické účinnosti ve zúčastněných školách. Propůjčení větší odpovědnosti mladým lidem se při realizaci „energeticky inteligentních škol“ ukázalo stejně účinné jako nákladné renovace.

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/ENERGYATTSCHOOL.html>

Je čas na změnu – Polsko / Litva (EFRR)

Tento projekt byl oceněn za nejlepší posílení postavení mládeže při přeshraniční spolupráci. Polská mládež sdílela své znalosti a zkušenosti se svými litevskými protějšky, aby jim pomohla zrealizovat program pro mladé lidi z ulice. Díky pevnému partnerství se jim podařilo zaměřit se na některé z mnoha různých problémů, kterým mladí na ulicích čelí, a nabídnout jim společná cvičení, kurzy přežití a přeshraniční komunitní síť.

<http://ambc.lt/>

iEER Interreg Europe – finské ekosystémy (EFRR).

Inovativní program podnikatelského ekosystému v regionech již od roku 2016 podporuje mladé lidi a podnikání v 10 různých evropských regionech. Pomocí vylepšených návrhů a provádění regionální politiky program iEER podporuje a rozvíjí podnikatelské smýšlení a dovednosti mladých lidí. Partneři projektu společně zkoumali podnikatelská prostředí v různých regionech, vyměřovali si získané znalosti a zkušenosti a šířili své osvědčené postupy s cílem vyvinout opatření ke zlepšení jejich obchodních ekosystémů.

<https://www.interregeurope.eu/iEER/>

Dem Klima auf der Spur – Německo / Česko (EFRR)

Projekt „Na stopě klimatu“ se rozhodl k přeshraničnímu boji se změnou klimatu. Jeho realizace spojila děti a dospívající žijící v německo-české příhraniční oblasti a vytvořila příležitosti ke vzdělávání a opatřením v oblasti životního prostředí a ke kulturní výměně. Táborů zaměřených na ochranu klimatu, environmentálních vzdělávacích akcí a tematických školení se celkem zúčastnilo více než 2000 mladých lidí a učitelů.

<http://klima-projekt.eu/de/index.html>

XBIT – Chorvatsko / Srbsko (Nástroj předvstupní pomoci – NPP)

Přeshraniční IT síť zaměřená na podporu konkurenceschopnosti, inovací a podnikání se rozhodla stimulovat příznivé podmínky pro inovace, IT, podnikání, vytváření pracovních míst, udržení talentů a zvyšování počtu kvalifikovaných mladých odborníků v přeshraniční oblasti mezi Chorvatskem a Srbskem. Mezi úspěchy tohoto projektu lze uvést vytvoření přeshraniční sítě zúčastněných stran v oblasti IKT, návrh a implementace vzdělávacích a motivačních programů a programů vytváření sítě a také založení prostředí Fab Labs a Mobile Lab.

<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/>

CENY REGIOSTARS 2020 – FINALISTÉ

JAK TO VIDÍTE VY

V časopisu
PANORAMA
budeme vděční za
vaše příspěvky!

Rubrika Jak to vidíte vy v časopisu *Panorama* představuje, co zúčastněné subjekty z místní, regionální, vnitrostátní i evropské úrovně říkají o dosažených úspěších v období 2014–2020 a jak se dívají na probíhající a zásadní diskuse

o politice soudržnosti po roce 2020. Budeme rádi za každý příspěvek ve vašem jazyce a některé z nich uveřejníme v příštích vydáních. Pokud chcete získat další informace o pokynech a termínech, kontaktujte nás na adrese regio-panorama@ec.europa.eu.

Přeshraniční mobilita spojená s odbornou přípravou a zaměstnaností

Brigitte Lavigne
Místopředsedkyně sboru CESER a
zpravodajka studie

Na hranicích, kde je tok pracovních sil minimální, by mohla být mobilita spojená s odborným a dalším vzděláváním klíčem ke strategii spolupráce, která přispívá ke konsolidaci euroregionálního životního prostoru a k posílení přeshraniční sociální soudržnosti.

To je závěr studie provedené Francouzskou regionální, sociální a environmentální radou v Nouvelle-Aquitaine (CESER), která byla schválena v červnu.

CESER je poradní sbor regionálních zástupců občanské společnosti, který má za úkol vydávat stanoviska a provádět studie týkající se jakékoli otázky, které spadají do kompetence regionu, včetně mezinárodních opatření a evropských záležitostí. Vzhledem k tomu, že přeshraniční mobilita je pilířem euroregionální strategie, se sbor CESER rozhodl podívat se na tuto otázku ve světle dvou relativně čerstvých událostí, které mění vztahy s hranicemi. Fúzí tří bývalých regionů vznikl region Nouvelle-Aquitaine, který byl vytvořením Evropského seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) spojen s euroregionem Euskadi a Navarre.

Tato studie se zaměřuje na současnou situaci a postupy zúčastněných stran na těchto územích, a proto bylo se zúčastněnými stranami provedeno přibližně 40 rozhovorů na téma přeshraniční mobility, které usnadnily sběr údajů. Díky těmto rozhovorům bylo totiž možné identifikovat jak překážky, kterým zúčastněné strany čelí, tak i příležitosti, kterým se jim dostává.

Analýza konkrétních projektů přiblížila jejich schopnost najít konkrétní řešení přizpůsobená místním podmínkám. Nakonec studie také zkoumala strategické směry regionu a euroregionu ve světle osvědčených postupů přeshraniční mobility na ostatních francouzských hranicích.

Ze všech zjištění studie stojí za zmínku poznatek, že přeshraniční výměna ve skutečnosti probíhá na dvou úrovních. Jednou z nich je místní úroveň, která je díky společné kultuře a sdílenému jazyku plodnou půdou k experimentům a inovacím, a pak je tu regionální úroveň, protože nyní se iniciativ euroregionální spolupráce mohou účastnit všechny nové regiony Aquitaine.

Pokud jde o přeshraniční spolupráci, studie ukázala, že se navzdory očekávání neomezuje pouze na jednotlivé hraniční přechody, ale může mít také formu kolektivní nebo institucionální mobility.

Sbor CESER doporučil s ohledem na evropský status regionu Nouvelle-Aquitaine učinit mobilitu související se vzděláváním a zaměstnaností ústředním předmětem euroregionální spolupráce. Toto doporučení je podrobně popsáno v deseti strategických doporučeních a konkrétních provozních opatřeních. ■

DALŠÍ INFORMACE
<https://bit.ly/3OpFfE5>

PROJEKTY

OSLAVA DESIGNU VE
FINSKÉM LAHTIINVESTICE CELKEM
598 438 EURPŘÍSPĚVEK EU
418 910 EUR

V bývalém pivovaru ve městě Lahti v jižním Finsku se právě otevírá nové centrum věnované umění, plakátům a designu. Cílem této iniciativy financované z fondů EFRR je oslavovat a obnovit historii města v designovém odvětví.

Jádrem „zážitkového centra“ bude nové Muzeum umění a designu Lahti, které má být otevřeno v roce 2021. Toto muzeum se zaměřením na výtvarné umění, design, životní styl a digitální technologie bude také novým domovem pro stávající městské muzeum umění a muzeum plakátů.

V budově bude dále obchod s uměním a designem, restaurace a minipivovar a také pracoviště a prostory k setkávání kreativních profesionálů.

Cílem tohoto zařízení je pomoci obnovit místní designovou odbornou scénu. Město Lahti bylo uznávaným centrem kreativního průmyslu až do počátku 90. let, kdy místní výrobu včetně výrobců nábytku, textilu a oděvů tvrdě zasáhla recese.

Přestože nezaměstnanost od té doby zůstala vysoká, očekává se, že nové kreativní centrum přiláká nové podniky, obyvatele a návštěvníky a podpoří tak místní ekonomiku. V rámci tohoto projektu již vznikla dvě nová pracovní místa. Po otevření centra se očekává otevření dalších 10 až 20 přímých pracovních míst, která by měla tvořit základnu pro další kreativní a servisní odvětví.

Tato iniciativa také vdechne nový život historické budově z 19. století, bývalému pivovaru Mallasjuoma. Developerská společnost z něj udělala centrum Malski a jednu jeho část pronajala městu k vytvoření muzea a centra umění a designu Lahti, čímž je chráněno místní architektonické dědictví.

Strhující zážitek

Designové návrhy, provozní plány a koncepty nového centra vznikly v rámci projektu Tajumo vedeného Institutem designu na Univerzita aplikovaných věd v Lahti ve spojení s muzei Lahti a městského sdružení podniků v centru města Lahti.

Rozsáhlé workshopy, obsáhlé rozhovory a návštěvy finských a zahraničních muzeí pomohly týmu připravit pro toto místo realistické obchodní modely a modely spolupráce a také nápady na akce, výstavy a služby, které by mohly přilákat zahraniční i finské návštěvníky.

K celému procesu přispěly i skupiny se zájmem o úspěch centra. Patří mezi ně umělci, designéři, galeristé a další odborníci v muzejnictví, kreativní společnosti, místní univerzity, cateringové podniky a produkční služby.

V zájmu maximální transparentnosti byl každý vývojový workshop, seminář a událost otevřen veřejnosti. Lidé měli možnost vyjádřit se k alternativním interiérovým designům centra a k umístění nábytku a mohli si sami ověřit, jak by zážitky návštěvníků mohly vylepšit nejnovější audiovizuální technologie.

Muzeum již má na několik dalších let plány na inovativní výstavy a na rozšíření svého rozsahu. Výsledkem je atraktivní centrum, které ve městě Lahti obohatí ekonomiku i kulturní život. ■

DALŠÍ INFORMACE

<http://www.lahdenmuseot.fi/museot/en/lad/>

PROJEKTY

SLUŽBA POVODŇOVÝCH RIZIK CHRÁNÍ KYPR A ŘECKÉ OSTROVY

**INVESTICE CELKEM
1 159 248 EUR**

**PŘÍSPĚVEK EU
985 361 EUR**

Lidé ve východním Středomoří, které je zranitelné vůči změně klimatu, mohou nyní využívat včasného varování před povodněmi a to díky Informační službě pro řízení environmentálních rizik (ERMIS-F), která byla vypracována v rámci přeshraničního projektu financovaném z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Povodně představují čím dál větší riziko, protože změna klimatu způsobuje extrémní režim srážek. Projekt ERMIS-F vytvořil online systém pro Kypr, Krétu a Severního egejské ostrovy, který pomáhá obyvatelům, podnikům, vědcům a veřejným službám co nejvíce omezit škody způsobené počasím.

Tisknutelné mapy občanům ukazují, zda jsou ohroženy jejich domy nebo pozemky, a upozorní je na nutnost zavedení ochranných opatření. Prostřednictvím portálu však mohou uživatelé zároveň získat přístup ke geoprostorovým údajům a vytvářet mapy s přizpůsobenými informacemi. Služba ERMIS-F tato data účelně využívá k včasnému varování místních orgánů před povodněmi, aby tak mohly naplánovat preventivní opatření.

Aplikace v podobě sociální sítě spojuje různé zúčastněné strany a sdílí jejich nápady a údaje. Občané také mohou pomocí svých chytrých telefonů nebo tabletů sdílet geograficky označené fotografie místních povodní a jejich dopady, což orgánům a výzkumným pracovníkům pomáhá lépe povodně zvládat.

A nakonec znalostní databáze uvádí odkazy na protipovodňová opatření a osvědčené postupy, údaje o minulých místních povodních, legislativu, veřejné orgány a software pro studie či projekty týkající se povodní. Kromě toho jsou k dispozici vzdělávací materiály a živé akce, které vysvětlují způsob použití této platformy a zvyšují povědomí o vztahu mezi povodněmi a změnou klimatu.

Služby ERMIS-F jsou bezplatné a informace jsou dostupné v řečtině a často i v angličtině, takže přístup k údajům chránícím před škodami mají místní i turisté.

Od údajů k činům

Cílem tohoto projektu bylo pomoci veřejným službám a občanům jednat na základě komplexních vědeckých poznatků ke zvládnutí přírodních rizik.

Tým ERMIS-F spolupracoval s cílovými skupinami místních zúčastněných stran v pilotních oblastech (ostrovy Lesbos, Kréta a Kypr), zpracovával informace a vytvářel scénáře pro možné dopady využívání půdy a změny klimatu a jejich vliv na oblasti náchylné k povodním.

Technické znalosti pocházely z Kyperského institutu, který projekt koordinoval, z Egejské univerzity, Technické univerzity na Krétě, města Chania, ředitelství severoegejských vodních cest a rady Limassol Sewage.

K projektu přispěly také orgány civilní ochrany, místní samospráva a instituce, profesní sdružení a ekologické organizace.

Místní komunity a příjemci projektu byli zapojeni prostřednictvím informačních bodů, které se nacházejí na Kypru, Krétě a na Egejských ostrovech a kde se mohli občané naučit využívat služby ERMIS-F a přispívat k nim. Založené kanceláře stále fungují a nyní je spravují místní veřejné orgány.

Služba ERMIS-F využívá software s otevřeným zdrojovým kódem a distribuovanou architekturu, což usnadňuje jeho replikaci v jiných regionech, přizpůsobení k tvorbě politik a soukromému výzkumu a jeho rozšíření na další rizikové situace, jako jsou například požáry nebo sucha. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://ermis-f.eu/>

PROJEKTY

HLÍDKA POČASÍ ZVYŠUJE ÚROVEŇ OCHRANY ITALSKÉHO A CHORVATSKÉHO POBŘEŽÍ

INVESTICE CELKEM
1 150 000 EUR

PŘÍSPĚVEK EU
977 500 EUR

Výzkumní pracovníci a regionální vlády spojili své síly v přeshraničním projektu, který má za úkol chránit životy a zmírnit škody způsobené počasím podél pobřeží Jaderského moře.

Cílem je snížit rizika, která pro danou oblast představují přírodní katastrofy.

Očekává se, že vlivem klimatických změn budou v budoucnu nepříznivé povětrnostní podmínky stále častější. Cílem jaderského projektu DSS pro monitorování a řízení rizik extrémního počasí a povodní v pobřežních oblastech (AdriaMORE) bylo pomoci zmírnit dopad událostí, jako jsou například záplavy, na pobřežní komunity a životní prostředí v Itálii a Chorvatsku.

Tento projekt navázal na dva předchozí projekty Interreg modernizací stávajících systémů, které monitorují a řídí hydrometeorologická rizika, jako jsou například bouře. Tým se zaměřil na přesnost a načasování upozornění na extrémní počasí, aby tak agentury civilní ochrany a orgány pro řízení rizik měly k dispozici kvalitnější informace, které mohou pomoci zachránit lidské životy.

Podle regionální vlády v Abruzzu, které se nachází na východním pobřeží italského poloostrova, lze nyní místní záchranné služby a úřady okamžitě varovat na očekávané extrémní povětrnostní události.

Pozornost byla rovněž věnována studiu jakýchkoli konkrétních slabých míst v regionech, které se projektu účastnily. Mezi institucionální správou v obou zemích došlo k výměně osvědčených postupů a orgánům pro námořní navigaci, řízení letového provozu a městské vodohospodářské správy byla poskytnuta potřebná podpora.

K vylepšení pokrytí určitých úseků pobřeží obou zemí byly také přidány nové komponenty. Výsledný software je schopen získávat a zpracovávat meteorologická radarová data ze systémů pomocí různých funkcí. Tyto aktualizace byly poprvé vyzkoušeny u ústí řeky Pescara (v Itálii) a řeky Neretvy (v Chorvatsku).

Boj s požáry

Vítr a voda ale nejsou jedinými hrozbami extrémního pobřežního počasí – dalším významným rizikem pro pobřežní komunity a plavidla jsou požáry. Projekt AdriaMORE financoval nákup lodi, která by měla primárně sloužit k hašení požárů na moři a podél pobřeží poblíž historického přístavu Dubrovnik v jižním Chorvatsku, kde je také zakotvená. Dále ji lze použít k zásahům souvisejícím se znečištěním vod, například k rozmísťování normných stěn.

Tento projekt také nainstaloval větrný profiler, který pomocí radaru nebo zvukových vln detekuje rychlost a směr větru kolem města Dubrovnik. Toto zařízení umožňuje předpověď nebezpečného počasí.

Vzhledem k tomu, že se počasí stává čím dál nepředvídatelnějším, výsledky projektu AdriaMORE zajistí bezpečnější život v komunitách na Jaderském pobřeží. Výsledkem budou ochráněné životy místních obyvatel a místní přirozené prostředí. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://www.italy-croatia.eu/web/adriamore>

PROJEKTY

MLADÍ DOBROVOLNÍCI Z OSTROVA RÉUNION PROJEVUJÍ SOLIDARITU SE SOUSEDNÍMI KOMUNITAMI

**INVESTICE CELKEM
12 601 720 EUR**

**PŘÍSPĚVEK EU
2 211 462 EUR**

Díky dobrovolnickému programu financovanému EU získali mladí občané ostrova Réunion profesionální zkušenosti během působení v organizacích v oblasti Indického oceánu a jižní Afriky.

Réunion, francouzský zámořský region poblíž ostrova Mauricius, leží v Indickém oceánu východně od Madagaskaru. Odlehlost ostrova omezuje mobilitu jeho občanů, což vedlo k vysoké míře nezaměstnanosti mezi lidmi mladšími 30 let.

V letech 2015 až 2017 bylo 139 mladých mužů a žen z ostrova vysláno na misi do dalších zemí v rámci programu Interreg v Indickém oceánu – do toho regionu patří Austrálie, Komory, Indie, Keňa, Madagaskar, Mauricius, Mosambik, Seychely, Jižní Afrika a Tanzanie.

Tito VSI (Volunteers for International Solidarity – Dobrovolníci pro mezinárodní solidaritu) byli spolufinancováni EFRR a Regionální radou ostrova Réunion. Program byl koordinován francouzskou platformou pro mezinárodní výměnu a solidární dobrovolnictví: France Volontaires.

Dobrovolníci byli na základě svého profilu vybráni pro soukromé a veřejné subjekty, jako například ministerstva, obchodní a průmyslové komory, turistické kanceláře, kulturní střediska nebo různá sdružení. Škála sektorů byla široká a zahrnovala kulturu, cestovní ruch, finance, životní prostředí, výzkum a energetiku.

Věk dobrovolníků VSI se pohybuje od 24 do 34 let a jsou absolventy různých oborů. Účelem jejich přidělení je posílení vazeb spolupráce mezi ostrovem Réunion a dalšími územími.

Všechny mise trvaly jeden až tři roky a za svou práci byli dobrovolníci odměněni.

Život v reálném světě

Kromě jedinečné možnosti zažít život v jiné zemi získali dobrovolníci realistické zkušenosti z profesionálního pracovního prostředí. Na oplátku zase se svými hostitelskými organizacemi tito mladí dobrovolníci předávali své dovednosti a sdíleli své znalosti.

Mnoho dobrovolníků si po ukončení své praxe našlo zaměstnání. Do konce roku 2018 získalo odborná pracovní místa 43 dobrovolníků. 14 z těchto míst bylo na Madagaskaru, 11 na Mauriciu, 6 na Komorách, 6 na Seychelách, 2 v Mosambiku, 2 v Tanzanii, 1 v Austrálii a 1 v Indii.

Podle studie provedené sdružením France Volontaires bylo 85 % bývalých dobrovolníků zaměstnáno na odborné pozici buď na ostrově Réunion, ve Francii, nebo v oblasti Indického oceánu. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://www.france-volontaires.org/nos-actions/programmes-ultramarsins/la-reunion/>

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

20. ŘÍJNA 2020

Online

11. výroční fórum strategie EU pro region

Baltského moře

<https://www.annualforum2020.eu/en/>

PRÁVNÍ INFORMACE

Evropská komise ani žádná osoba za ni jednající nenese odpovědnost za použití následujících informací.

Lucembursko: Úřad pro publikace Evropské unie, 2020

PDF: ISSN 1725-8197 KN-LR-20-003-CS-N

© Evropská unie, 2020

Opětovné používání je povoleno za podmínky uvedení zdroje.

Zásady týkající se opětovného používání dokumentů Evropské komise upravuje rozhodnutí 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

Pokud jde o použití či reprodukci prvků, které nevlastní Evropská Unie, je nutné požádat o povolení přímo příslušné vlastnické právo.

Tento časopis je k dispozici on-line ve 22 jazycích na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/information/publications/panorama-magazine/

Uzávěrka obsahu tohoto vydání proběhla v říjnu 2020.

FOTOGRAFIE (STR.):

Obálka: © istock/imantsu

Strana 3: © Evropská unie

Strana 4: © iStock/elenabs

Strana 5: © iStock/fiskes

Strana 6: © iStock/Motortion

Strana 7: © iStock/AndreyPopov

Strana 8: © Evropská unie / Paolo Poce

Strana 9: Vlevo © iStock/skynesher; vpravo © Prostock-Studio

Strana 10: © Evropská unie

Strana 12: © EstLat

Strana 13: © iStock/LordRunar

Strana 14: © iStock/Thomas Demarczyk

Strana 15: © Ministr zahraničních věcí Slovinské republiky

Strana 16: © iStock/MATJAZ SLANIC

Strana 17: © iStock/gremlin

Strany 19, 20: © iStock/imantsu

Strana 22: © Ministryně financí, Lotyšsko

Strana 25: Vlevo © Lotyšská univerzita; vpravo © iStock/onurdongel

Strana 26: Vlevo © iStock/MediaProduction; vpravo © Hugo.lv

Strana 27: Vlevo © Vizulu; vpravo © Goldcastle7

Strana 28: © Grindeks

Strana 34: 01 © Instituto Pedro Nunes; 02 © Utrecht Sustainability

Institute; 03 © Aberdeen City Council; 04 © EcoPlus – Business Agency of Lower Austria; 05 © LUT University

Strana 35: 01 © Al'Terre Breizh; 02 © Hauts-de-France Region;

03 © CVR – Centro de Valorização de Resíduos;

04 © German Environment Agency; 12 © Western Development Commission;

Strana 36: 01 © CARNET - Croatian Academic and Research Network;

02 © Museum of Archaeology and History in Elbląg;

03 © Luleå University of Technology; 04 © University

of Naples "Federico II"; 05 © O'clock

Strana 37: 01 © Ville de Lille; 02 © DOIC vzw; 03 © Office for

Housing and Urban Development, City of Leipzig;

04 © SOS-Kinderdorf Berlin e.V.; 05 © Municipality

of Viladecans

Strana 38: 01 © Unione dei Comuni della Bassa Romagna;

02 © Alytus City Community Center; 03 © Helsinki-

Uusimaa Regional Council; 04 © Kindervereinigung Chemnitz e.V.; 05 © Association SEE ICT

Strana 39: © CESER

Strana 40: © iStock/vicnt

Strana 41: © iStock/impalis

Strana 42: © iStock/HABY

Strana 43: © iStock/fstop123

ZŮSTAŇTE VE SPOJENÍ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyregion](https://www.facebook.com/EUinmyregion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyregion](https://www.youtube.com/EUinmyregion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Úřad pro publikace
Evropské unie

Evropská komise
Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku
Komunikace – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu